

شبکه‌های عصبی مصنوعی

۰۱-۷۱۳-۱۱-۱۴۳

بخش دوه

MLP

Error Back
propagation

دانشگاه شهید بهشتی

دانشکده‌ی علوم و مهندسی کامپیوتر

زمستان ۱۳۹۴

احمد محمودی ازناوه

فهرست مطالب

- شبکه‌ی عصبی چندلایه
- آموزش
- الگوریتم پس‌انتشار خطا
  - Momentum
  - انواع آموزش
  - توقف آموزش
- نکاتی برای تسریع آموزش
  - بردارهای ورودی

فهرست مطالب (ادامه...)

– تابع انگیزش

– نرخ یادگیری

– تابع هزینه

• الگوریتم‌های بهینه‌سازی

– Gradient descent

• روش نیوتن

• Levenberg-Marqualt

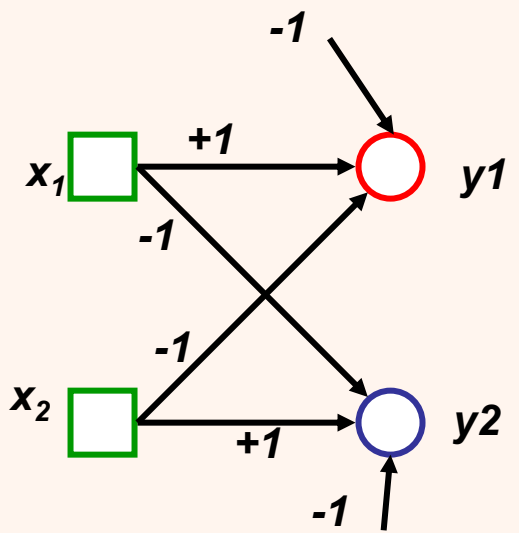
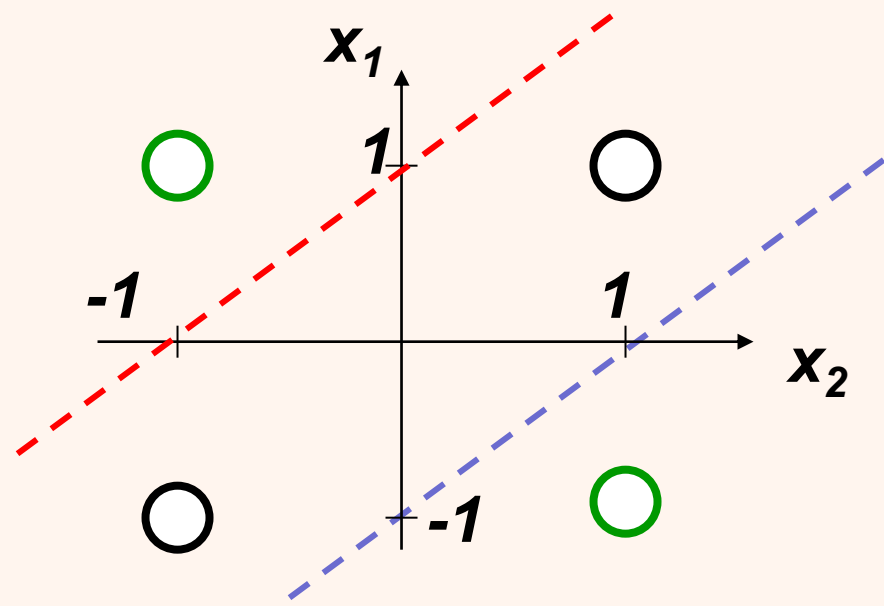
• Conjuagte gradient

Minsky & Papert (1969) offered solution to XOR problem by combining perceptron unit responses using a second layer of units

مثال

x_1	x_2	$x_1 \text{ XOR } x_2$
-1	-1	-1
-1	1	1
1	-1	1
1	1	-1

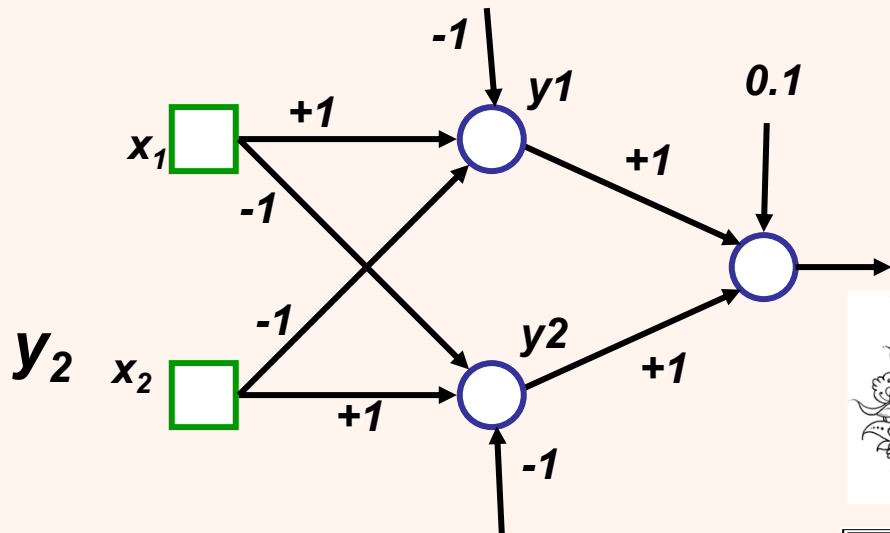
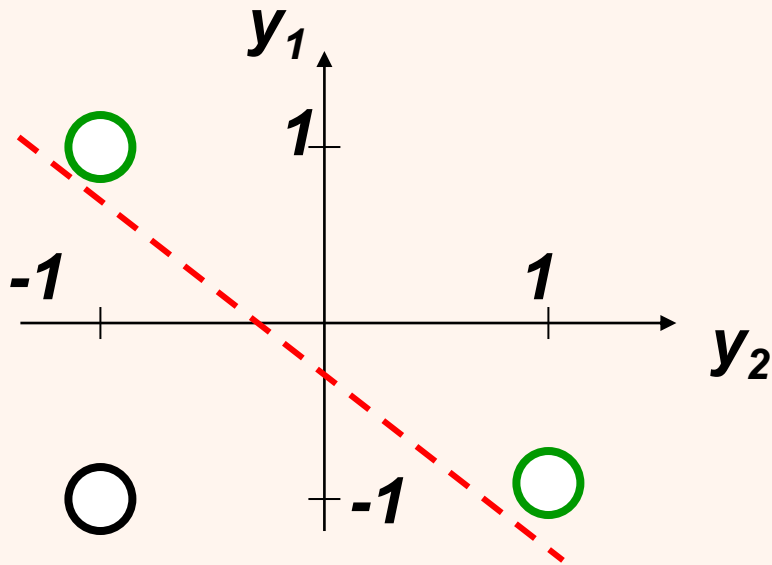
$$\varphi(v) = \begin{cases} 1 & \text{if } v > 0 \\ -1 & \text{if } v \leq 0 \end{cases}$$

φ is the sign function.

مثال (ادامه...)

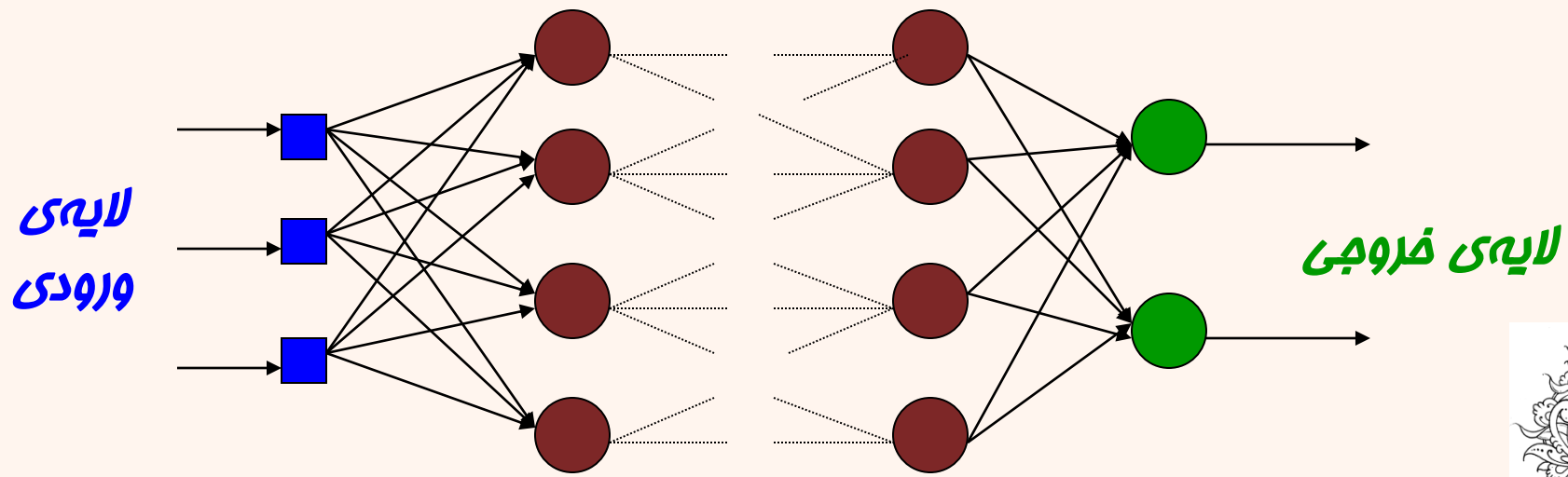
x_1	x_2	y_1	y_2	$x_1 \text{ xor } x_2$
-1	-1	-1	-1	-1
-1	1	-1	1	1
1	-1	1	-1	1
1	1	-1	-1	-1

تراشگاه
سپهر
بهشتی

Multilayer Neural Network شبکه عصبی چند لایه

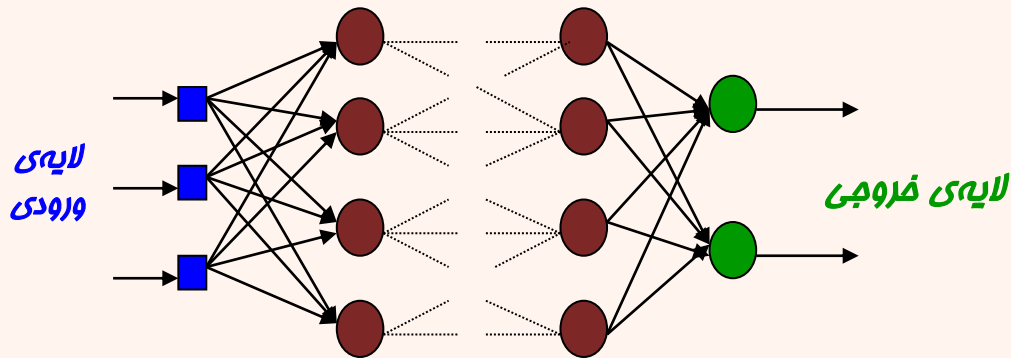
Multilayer Neural Perceptron (MLP)

شبکه‌ی عصبی چند لایه (ادامه...)

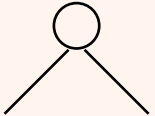
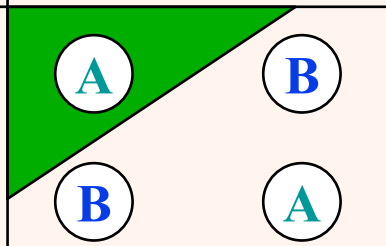
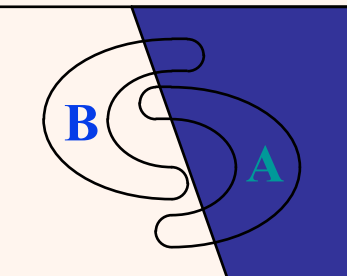
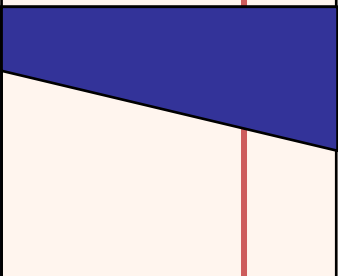
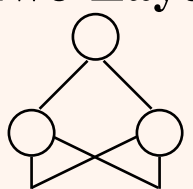
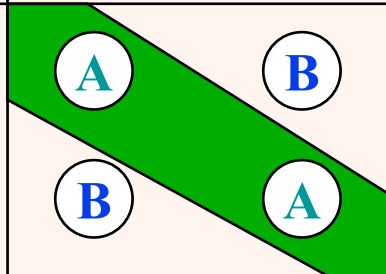
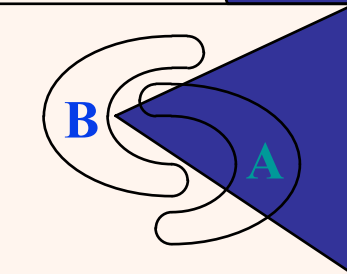
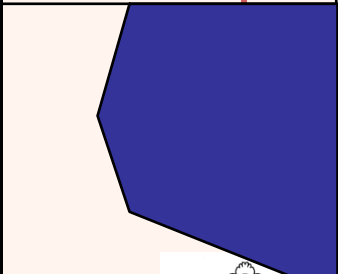
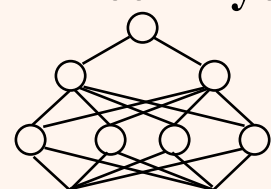
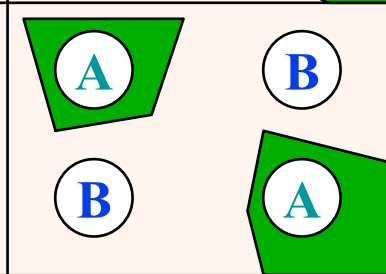
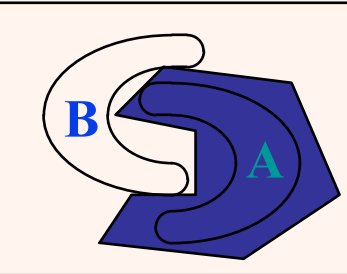
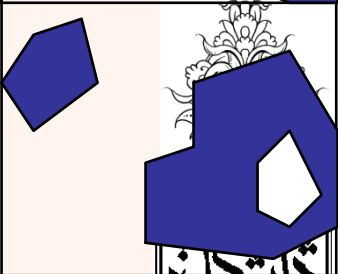
- ورودی‌ها به صورت مستقیم به خروجی متصل نیستند.
- هر واحد از لایه‌ی قبلی به تمامی واحدهای لایه‌ی بعدی متصل است. (وزن صفر مجاز است)
- تعداد واحدهای مخفی مشخص است.
- تمام اتصالات **رو به جلو** است.
- تابع انگیزش باید تابعی **غیرخطی** باشد.

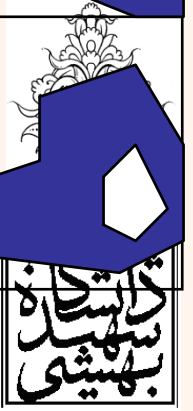
Feed Forward

شبکه عصبی چند لایه

An introduction to computing with neural nets (Lippmann, R. P.)

Structure	Types of Decision Regions	Exclusive-OR Problem	Classes with Meshed regions	Most General Region Shapes
Single-Layer 	Half Plane Bounded By Hyperplane			
Two-Layer 	Convex Open Or Closed Regions			
Three-Layer 	Arbitrary (Complexity Limited by No. of Nodes)			

یادگیری

- برای آموزش این شبکه‌ها از الگوریتم «پس انتشار خطا» استفاده می‌شود.
Back Propagation

- برای آموزش این دست شبکه‌ها به طریقه‌ی زیر عمل می‌شود:

– رو به جلو (Forward)

- بردار ورودی به شبکه اعمال شده و خروجی واقعی محاسبه می‌شود.

– رو به عقب (Backward)

- خطا (خروجی واقعی – خروجی مطلوب) محاسبه شده و بر حسب تابع معیار، سیگنالی متناسب با خطا تولید می‌شود. این سیگنال لایه لایه حرکت کرده و وزن‌ها را تا لایه‌ی ورودی اصلاح می‌نماید.

sequential mode

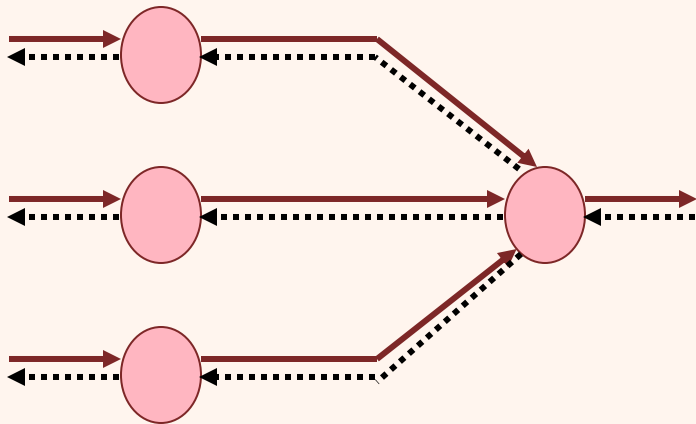
پس از اصلاح وزن‌ها می‌گوییم یک iteration صورت گرفته است.

عملکرد شبکه

• فرض شبکه

– m لایه بدون در نظر گرفتن لایه ورودی

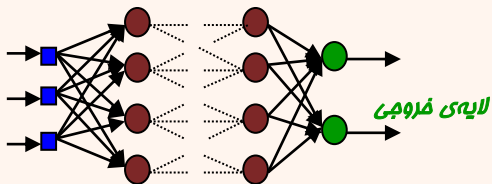
— **Function signals**
Forward Step

←····· **Error signals**
Backward Step

وزن‌ها به گونه‌ای اصلاح می‌شوند که میانگین مجموع مربعات خطا کمینه گردد.

لایه‌ی ورودی

لایه‌ی خروجی

میزان خطا

sequential mode

- میزان خطا و میانگین مربعات خطا برای نرون زام خروجی در تکرار n ام (به ازای ورودی n -ام) به شیوه‌ی زیر محاسبه می‌شود:

$$e_j(n) = d_j(n) - y_j(n)$$

خطای خروجی نرون k ام
(گره‌ی خروجی)

$$E(n) = \frac{1}{2} \sum_{j \in C} e_j^2(n)$$

instantaneous error energy

$$E_{AV} = \frac{1}{N} \sum_{n=1}^N E(n)$$

averaged squared error energy

هدف آموزش
کمینه نمودن

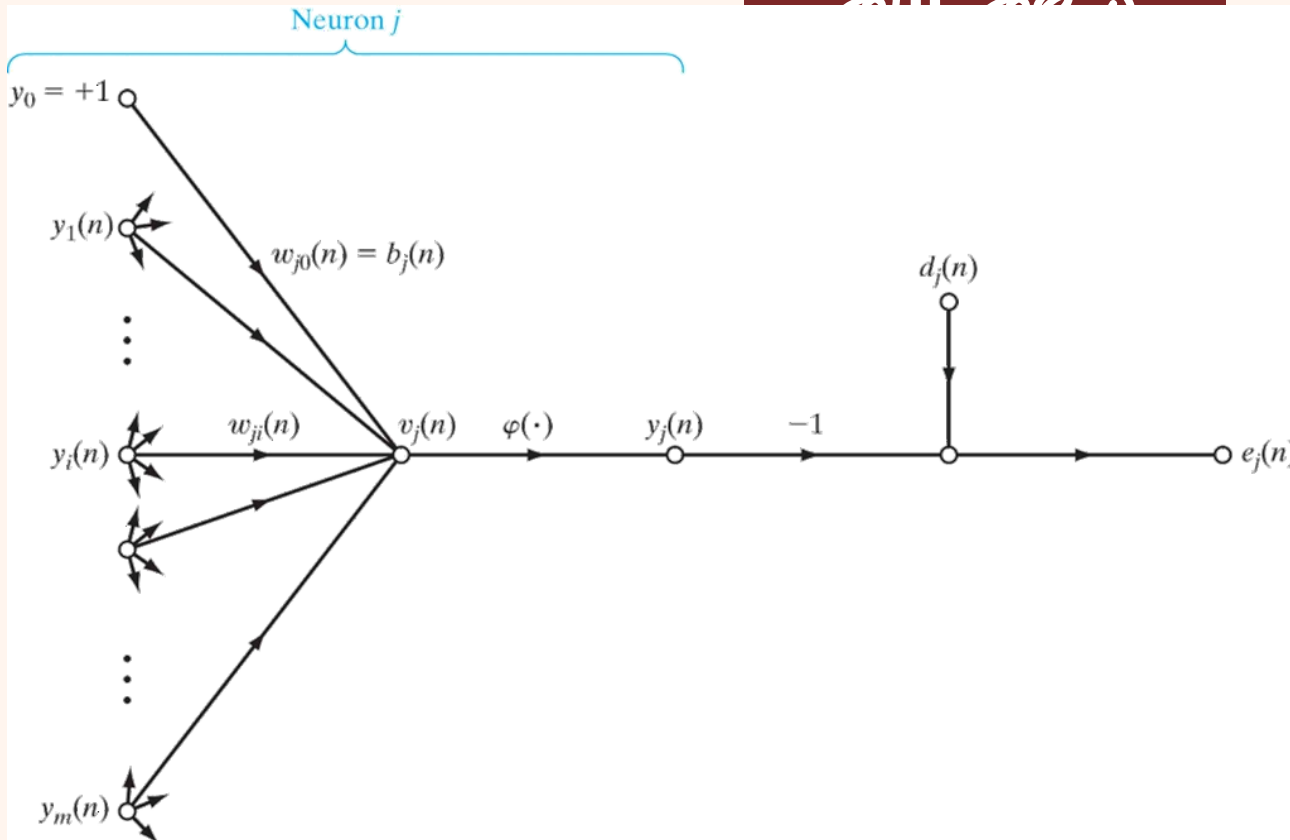
E_{AV}

آموزش شبکه‌های چندلایه

- به روز نمودن وزن‌ها همانند LMS است:

خروجی نرون زام

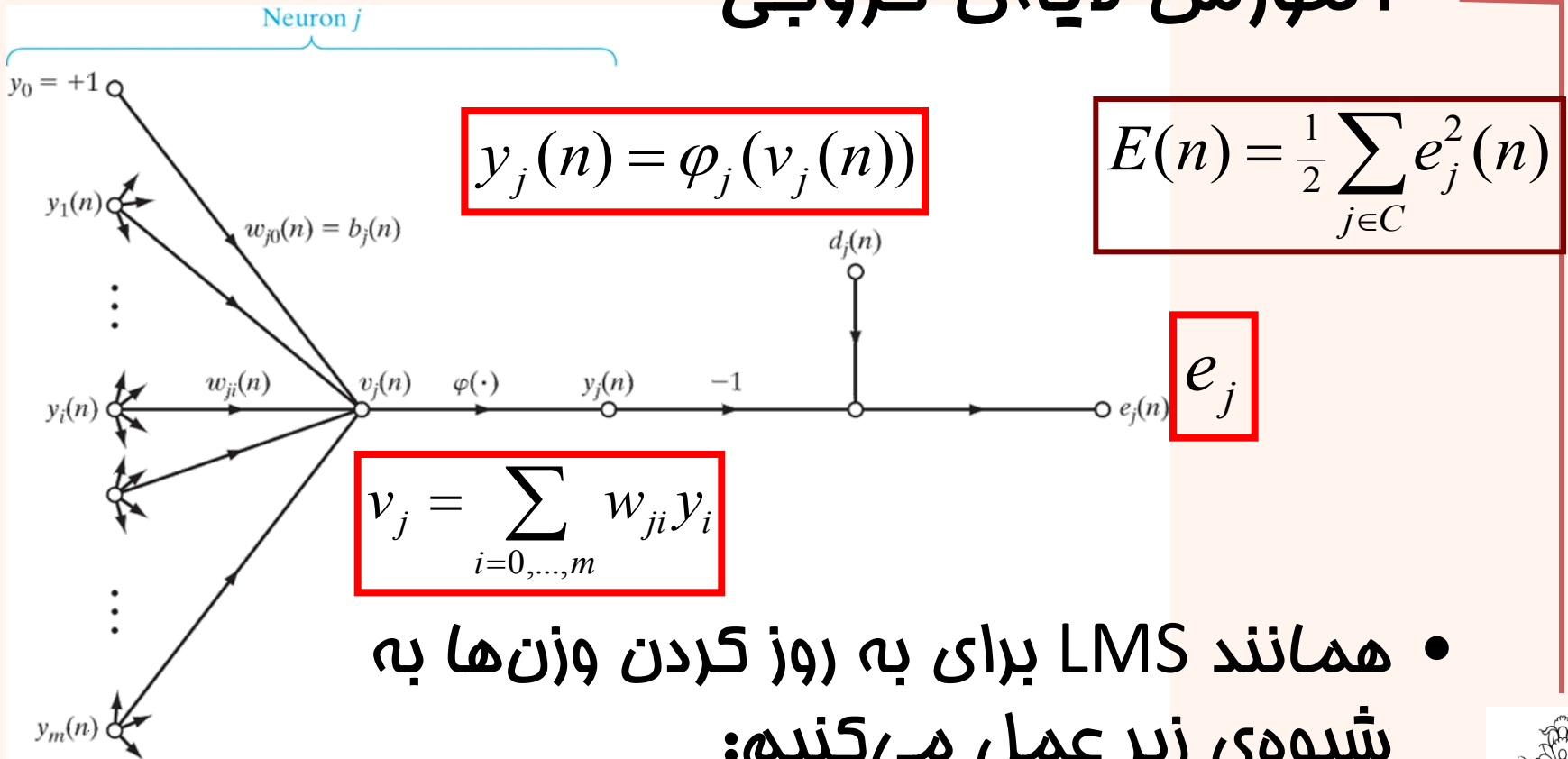

خطای
خروجی نرون

e_j

آموزش لایه‌ی خروجی

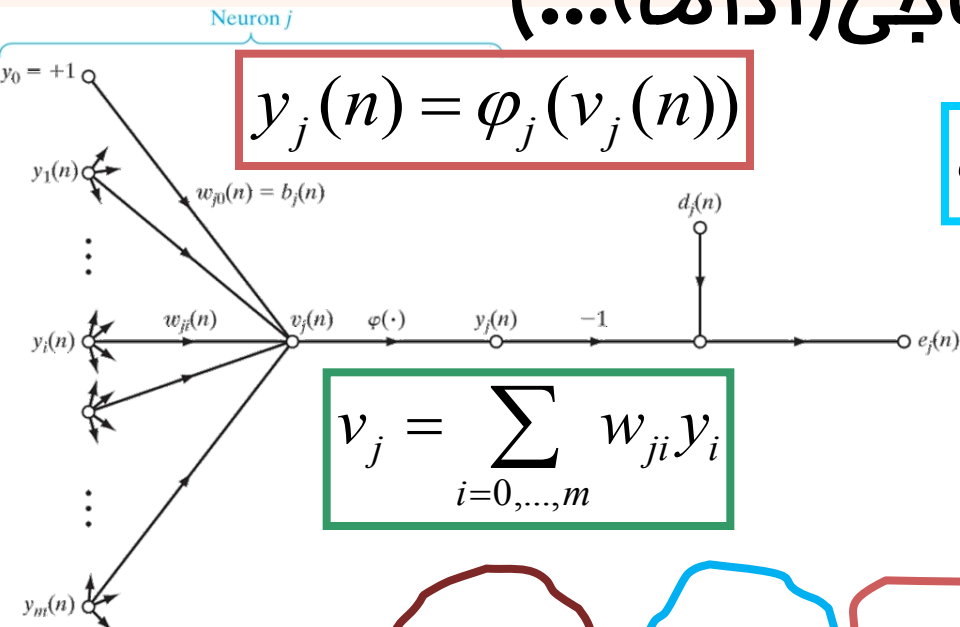
- همانند LMS برای به روز کردن وزن‌ها به شیوه‌ی زیر عمل می‌کنیم:

$$\frac{\partial E(n)}{\partial w_{ji}(n)} = \frac{\partial E(n)}{\partial e_j(n)} \cdot \frac{\partial e_j(n)}{\partial y_j(n)} \cdot \frac{\partial y_j(n)}{\partial v_j(n)} \cdot \frac{\partial v_j(n)}{\partial w_{ji}(n)}$$

sensitivity factor

آموزش لایه خروجی (ادامه...)

$$y_j(n) = \varphi_j(v_j(n))$$

$$e_i(n) = d_i - y_i(n)$$

$$E(n) = \frac{1}{2} \sum_{j \in C} e_j^2(n)$$

$$v_j = \sum_{i=0, \dots, m} w_{ji} y_i$$

$$\frac{\partial E(n)}{\partial w_{ji}(n)} = \frac{\partial E(n)}{\partial e_j(n)} \cdot \frac{\partial e_j(n)}{\partial y_j(n)} \cdot \frac{\partial y_j(n)}{\partial v_j(n)} \cdot \frac{\partial v_j(n)}{\partial w_{ji}(n)}$$

$e_j(n)$ -1 $\phi'_j(v_j(n))$ $y_i(n)$

$$\frac{\partial E(n)}{\partial w_{ji}(n)} = -e_j(n) \phi'_j(v_j(n)) y_i(n)$$

آموزش لایه خروجی (ادامه...)

• از قانون **دلتا** داشتیم:

$$\Delta w_{ji}(n) = -\eta \frac{\partial E(n)}{\partial w_{ji}(n)}$$

Step in direction opposite to the gradient

$$\frac{\partial E(n)}{\partial w_{ji}(n)} = -e_j(n) \phi'_j(v_j(n)) y_i(n)$$

$$\Delta w_{ji}(n) = \underline{-\eta e_j(n) \phi'_j(v_j(n)) y_i(n)}$$

تدریجاً محلی

$\delta_j(n)$

تدریجاً محلی برای یک نرون به خطای ایجاد شده برای آن نرون و مشتق تابع مرتبط آن بستگی دارد

$$\delta_j(n) = -\frac{\partial E(n)}{\partial v_j(n)}$$

$$= -\frac{\partial E(n)}{\partial e_j(n)} \cdot \frac{\partial e_j(n)}{\partial y_j(n)} \cdot \frac{\partial y_j(n)}{\partial v_j(n)} = e_j(n) \phi'_j(v_j(n))$$

آموزش لایه خروجی (ادامه...) $e_j = d_j - y_j$

$$\Delta w_{ji}(n) = -\eta e_j(n) \phi'_j(v_j(n)) y_i(n)$$

$$\delta_j(n)$$

$$\delta_j = (d_j - y_j) \phi'(v_j)$$

$$\Delta w_{ji}(n) = \eta \delta_j(n) y_i(n)$$

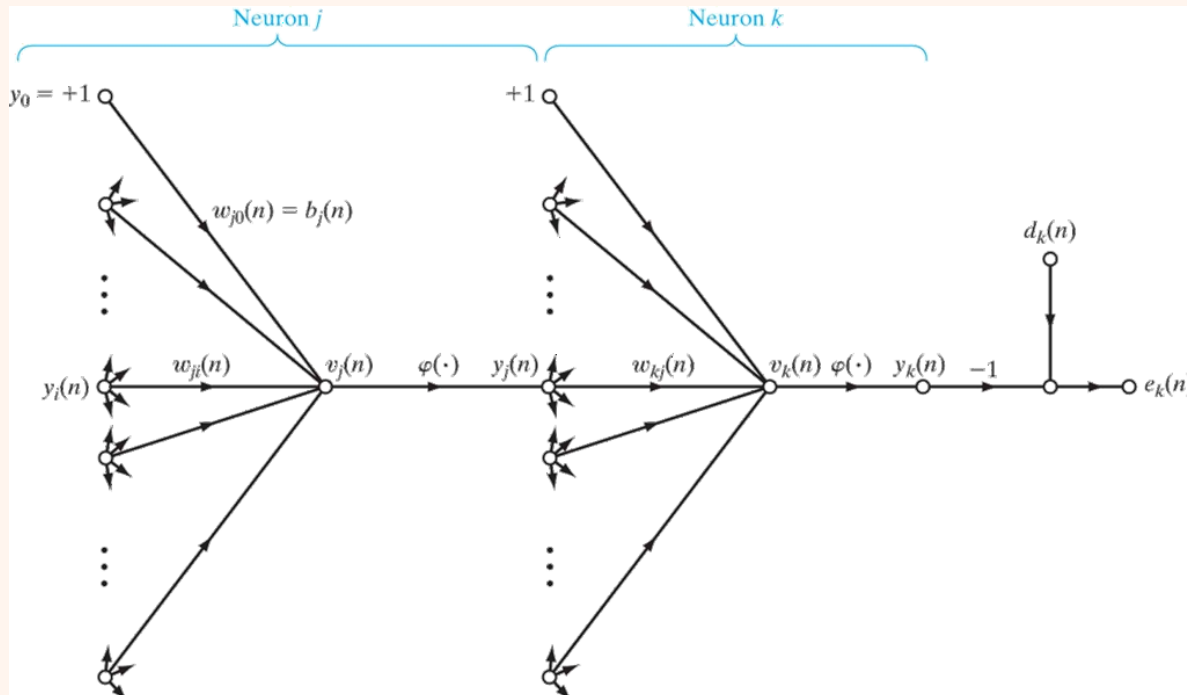
در ادامه به شیوه آموزش لایه مخفی خواهیم پرداخت

آموزش لایه مخفی

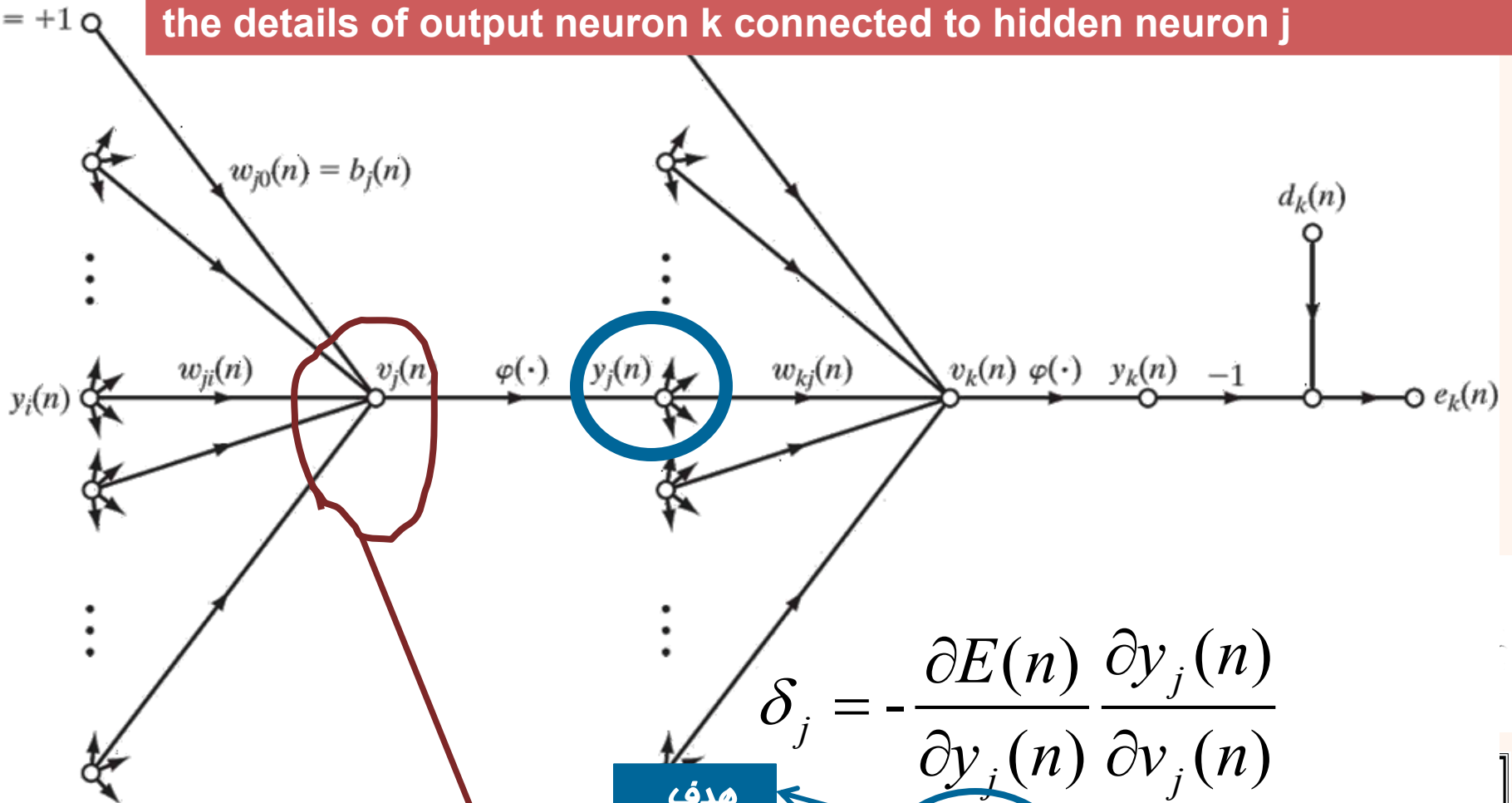
- اگر نرون z را نرونی از لایه مخفی در نظر بگیریم برای محاسبه‌ی خطا:

– برای محاسبه‌ی گرادیان محلی نرون مورد نظر می‌باید تمامی گرادیان‌های محلی نرون‌هایی که با نرون مورد نظر در ارتباط هستند را لحاظ نماییم.

آموزش لایه مخفی (ادامه...)

the details of output neuron k connected to hidden neuron j

$$\delta_j = - \frac{\partial E(n)}{\partial y_j(n)} \frac{\partial y_j(n)}{\partial v_j(n)}$$

$$= - \frac{\partial E(n)}{\partial y_j(n)} \varphi'_j(v_j(n))$$

هدف

نرون ز متعلق به لایه مخفی است

آموزش لایه مخفی (ادامه...)

$$\delta_j = - \frac{\partial E(n)}{\partial y_j(n)} \frac{\partial y_j(n)}{\partial v_j(n)}$$

$$= - \frac{\partial E(n)}{\partial y_j(n)} \varphi_j'(v_j(n))$$

$$E(n) = \frac{1}{2} \sum_{k \in C} e_k^2(n)$$

نورون کایب
node خروجی
است

$$\frac{\partial E(n)}{\partial y_j(n)} = \sum_k e_k \frac{\partial e_k(n)}{\partial y_j(n)}$$

$$v_k(n) = \sum_{j=0}^m w_{kj}(n) y_j(n)$$

$$\frac{\partial E(n)}{\partial y_j(n)} = \sum_k e_k \frac{\partial e_k(n)}{\partial v_k(n)} \frac{\partial v_k(n)}{\partial y_j(n)}$$

$$w_{kj}(n)$$

$$e_k(n) = d_k(n) - y_k(n)$$

$$-\varphi_k'(v_k(n))$$

$$= d_k(n) - \varphi_k(v_k(n))$$

شبکه عصبی

آموزش لایه مخفی (ادامه...)

$$\frac{\partial E(n)}{\partial y_j(n)} = \sum_k e_k \frac{\partial e_k(n)}{\partial v_k(n)} \frac{\partial v_k(n)}{\partial y_j(n)} \rightarrow w_{kj}(n)$$

$$-\phi'_k(v_k(n))$$

$$\frac{\partial E(n)}{\partial y_j(n)} = - \sum_k e_k(n) \phi'_k(v_k(n)) w_{kj}(n)$$

$$= - \sum_k \delta_k(n) w_{kj}(n)$$

$$\delta_j = \phi'_j(v_j(n)) \sum_k \delta_k(n) w_{kj}(n)$$

$$\begin{aligned} \delta_j &= - \frac{\partial E(n)}{\partial y_j(n)} \frac{\partial y_j(n)}{\partial v_j(n)} \\ &= - \frac{\partial E(n)}{\partial y_j(n)} \phi'_j(v_j(n)) \end{aligned}$$

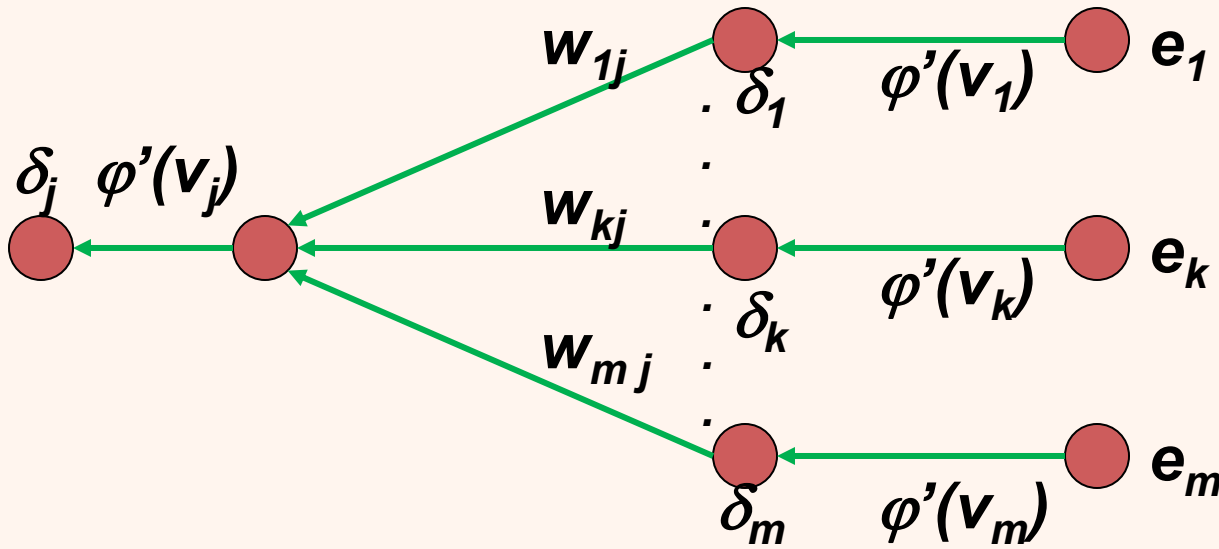
نرون ز متعلق به
لایه مخفی است

حرف

Iteration شماره n

$$\delta_j = \varphi'_j(v_j) \sum_{k \in C} \delta_k w_{kj}$$

Signal-flow graph of back-propagation error signals to neuron j

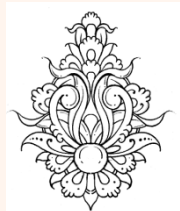
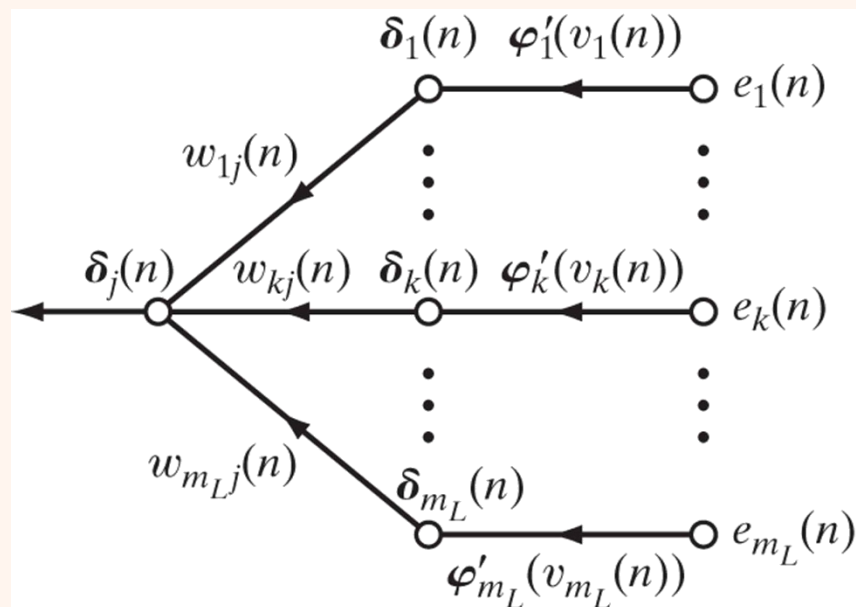

آموزش لایه مخفی (ادامه...)

$$\delta_j = \varphi'_j(v_j(n)) \sum_k \delta_k(n) w_{kj}(n)$$

• به صورت کلی خواهیم داشت:

$$\begin{pmatrix} \text{Weight} \\ \text{correction} \\ \Delta w_{ji}(n) \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} \text{learning-} \\ \text{rate parameter} \\ \eta \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} \text{local} \\ \text{gradient} \\ \delta_j(n) \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} \text{input signal} \\ \text{of neuron } j \\ y_i(n) \end{pmatrix}$$

آموزش لایه مخفی (ادامه...)

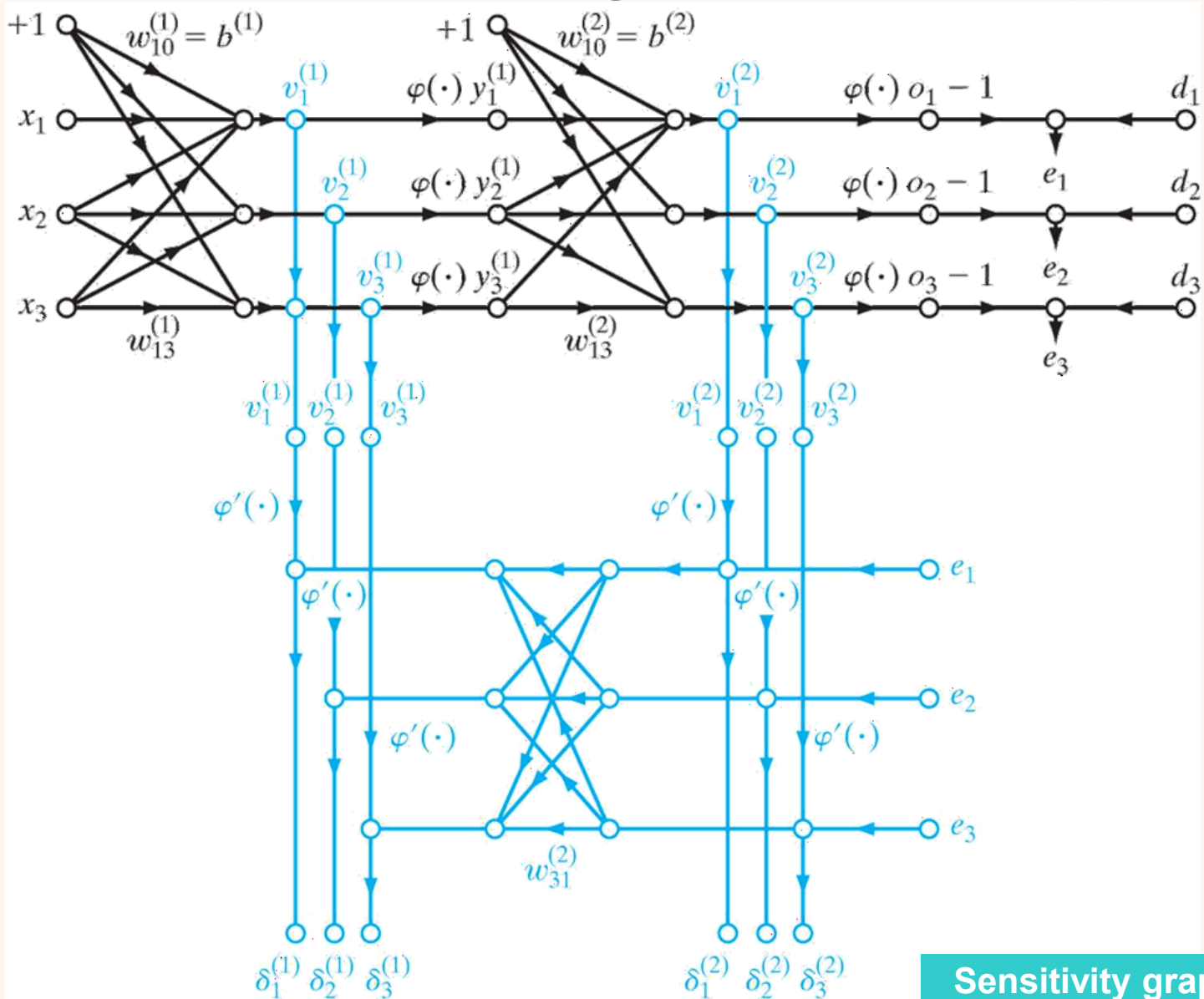
- Delta rule $\Delta w_{ji} = \eta \delta_j y_i$

$$\delta_j = \begin{cases} \varphi'(v_j)(d_j - y_j) & \text{IF } j \text{ output node} \\ \varphi'(v_j) \sum_{k \in C} \delta_k w_{kj} & \text{IF } j \text{ hidden node} \end{cases}$$

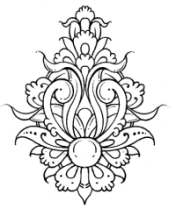
C: Set of neurons in the layer following the one containing j

آموزش لایه مخفی (ادامه...)

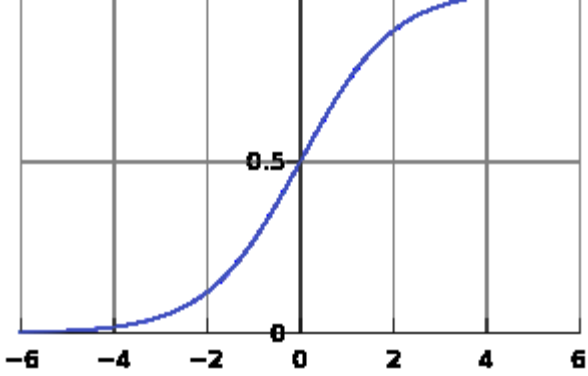
Sensitivity graph

تابع انگیزش

Sigmoid function

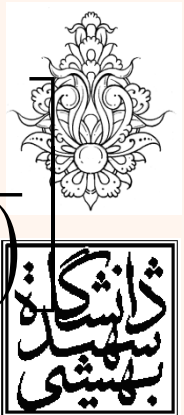

$$y_j(n) = \varphi_j(v_j(n)) = \frac{1}{1 + \exp(-av_j(n))} \quad a > 0$$

$$\varphi'_j(v_j(n)) = \frac{a \exp(-av_j(n))}{\left[1 + \exp(-av_j(n))\right]^2}$$

$$\varphi'_j(v_j(n)) = a \times \frac{1}{1 + \exp(-av_j(n))} \times \left[1 - \frac{1}{1 + \exp(-av_j(n))}\right]$$

$$\varphi'_j(v_j(n)) = ay_j(n) \times [1 - y_j(n)]$$

- اگر نرون در لایه‌ی خروجی باشد:

$$\delta_j(n) = e_j(n) \phi'_j(v_j(n))$$

$$\delta_j(n) = a[d_j(n) - o_j(n)] o_j(n) \times [1 - o_j(n)]$$

- و اگر در لایه‌ی مخفی باشد:

$$\delta_j = \alpha y_j(n) \times [1 - y_j(n)] \sum_k \delta_k(n) w_{kj}(n)$$

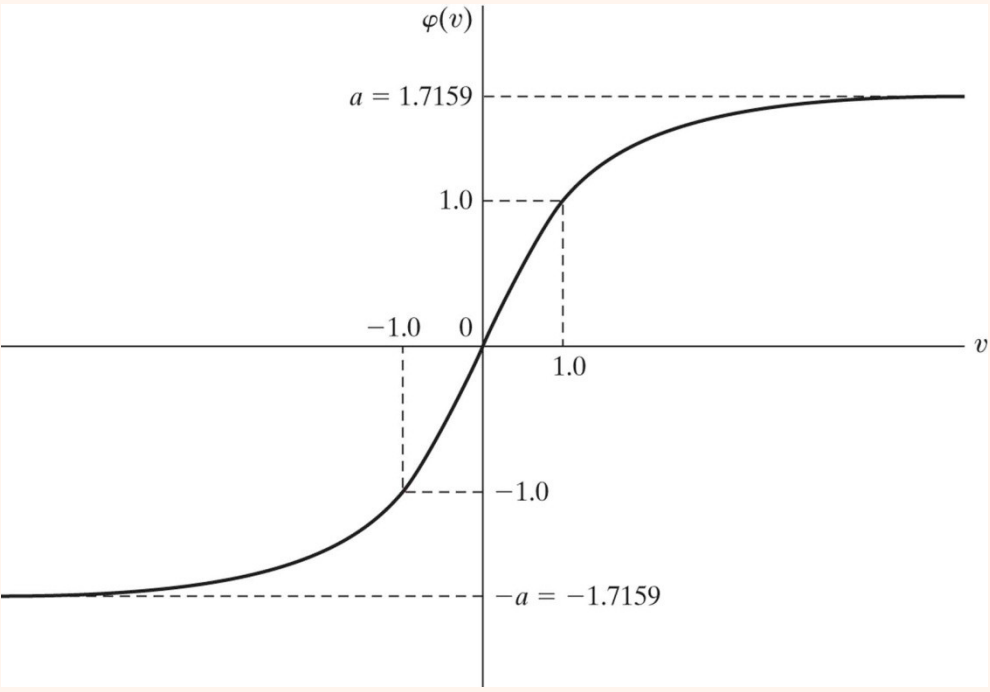
بدین ترتیب گرادیان محلی بدون نیاز به استفاده از مشتق تابع انگیزش قابل محاسبه می‌باشد.

تابع انگیزش (ادامه...)

$$\varphi_j(v_j(n)) = a \tanh(bv_j(n)) \quad (a, b) > 0$$

$$\varphi'_j(v_j(n)) = \frac{b}{a} [a - y_j(n)][a + y_j(n)]$$

انواع شیوه‌های آموزش

Sequential Mode

online

pattern or stochastic mode

• شیوهی ترتیبی:

– در این شیوه نمونه‌ها تک‌تک برای اصلاح وزن‌ها به کار می‌روند.

یک دوره کامل ارائه‌ی نمونه‌های آموزشی در فرآیند آموزش را **epoch** می‌نامند.

• شیوهی دسته‌ای: **Batch Mode**

– در این شیوه تمام نمونه‌های آموزشی اعمال شده، سپس اصلاح وزن‌ها صورت می‌پذیرد.

$$E_{AV} = \frac{1}{2N} \sum_{n=1}^N \sum_{j \in C} e_j^2(n) \quad \Delta w_{ji} = -\eta \frac{\partial E_{AV}}{\partial w_{ji}}$$

$$\Delta w_{ji} = -\frac{\eta}{N} \sum_{n=1}^N e_j(n) \frac{\partial e_j(n)}{\partial w_{ji}}$$

شبکه عصبی

محاسبه‌ی این بخش به همان شیوه‌ای که پیش از این گفته شد، انجام می‌شود

انواع شیوه‌های آموزش (ادامه...)

- شیوهی ترتیبی به مافضهی کمتری احتیاج دارد.
- در صورتی که نمونه‌ها به صورت ترتیبی و تصادفی اعمال شود، احتمال این که الگوریتم در دام مینیمم محلی بیفتند، کمتر خواهد بود.
- وقتی که داده‌های تکراری داشته باشیم، روش ترتیبی به صورت مؤثرتری از داده‌های تکراری استفاده می‌کند.
- هر چند این تصادفی بودن، تحلیل نظری شرایط همگرایی را دشوارتر می‌کند، در حالی که با استفاده از شیوهی دسته‌ای تقریب بهتری از بردار گرادیان به دست می‌آید و همگرایی به سوی مینیمم محلی تضمین شده است.
- استفاده از پردازش موازی در شیوهی دسته‌ای به مراتب ساده‌است.

انواع شیوه‌های آموزش (ادامه...)

علیرغم، معایب روش ترتیبی، این روش در عمل ترجیح داده می‌شود، از این جهت که پیاده‌سازی آن ساده‌تر است. برای مسائل دشوار و بزرگ راه حل موثری است.

- برای بهره‌برداری از مزایای هر دو شیوه، آموزش به صورت «mini-batch» نیز معمول است که به روزرسانی وزن‌ها، بعد از هر n ($n > 1$) گام صورت می‌گیرد.

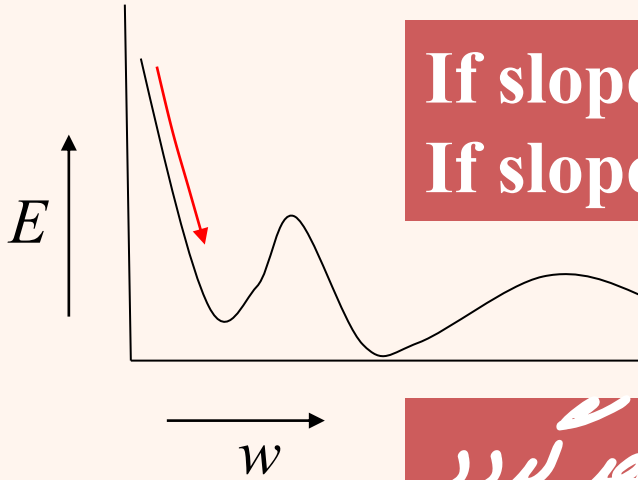

معیارهای توقف آموزش

- در عمل، به راحتی نمی‌توان مشخص نمود که آیا فرآیند آموزش به نقطه‌ی مورد نظر رسیده است. اما ضوابطی برای پایان دادن به آموزش مطرح شده است.
  - آموزش تا جایی پیش رود که اندازه‌ی بردار گرادیان از یک حد آستانه کمتر شود.
  - عیب این روش این است که فرآیند آموزش ممکن است طولانی شود.
  - آموزش زمانی متوقف می‌شود که اختلاف خطای میانگین به دست آمده در دو دوره (epoch) متوالی به اندازه‌ی کافی کوچک باشد.
  - یک شیوه‌ی دیگر این است که پس از هر فاز آموزش، شبکه با داده‌هایی غیر از داده‌های آموزشی بررسی شود و قدرت «تعمیم‌پذیری» آن ملاکی برای توقف آموزش باشد.

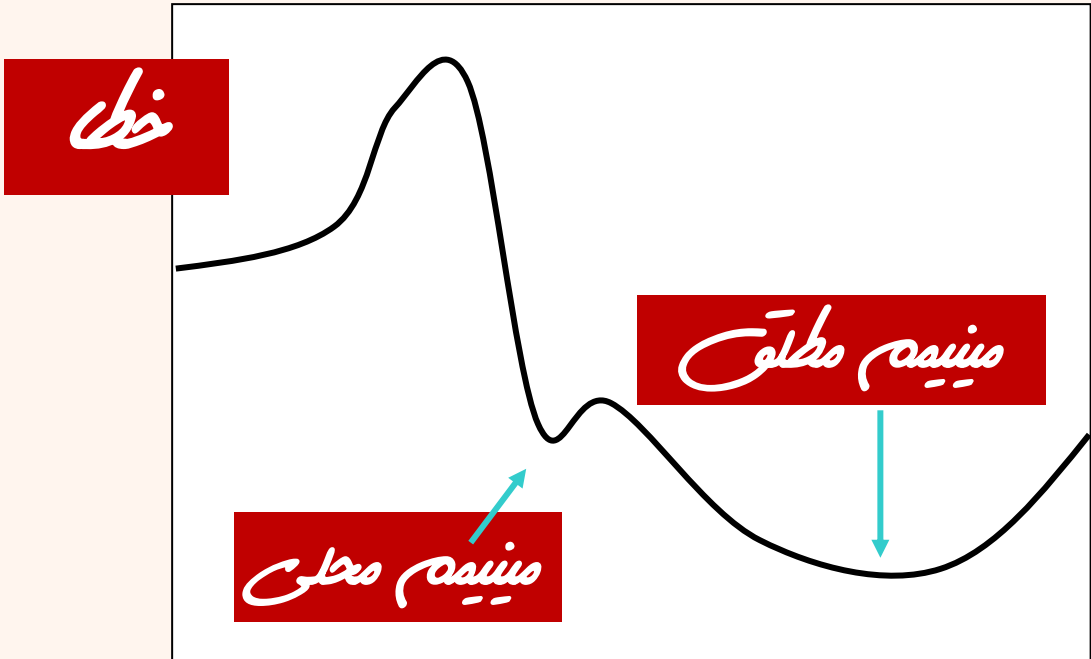

Gradient Descent

If slope is negative $\rightarrow$ increase w
If slope is positive $\rightarrow$ decrease w

مینیمم محلی جایی است که مشتق صفر گردد

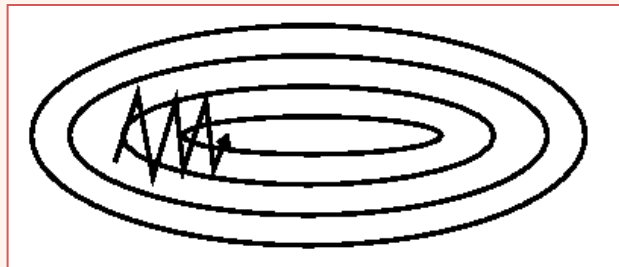
تأثیر نرخ آموزش

- چنانچه پیش از این مطرح شد، نرخ آموزش بالا موجب ناپایداری می‌شود، در حالی که نرخ آموزش پایین فرآیند آموزش را طولانی خواهد کرد.
- همچنین می‌توان نرخ آموزش را برای وزن‌های مختلف **متغیر** در نظر گرفت.

Connection dependent

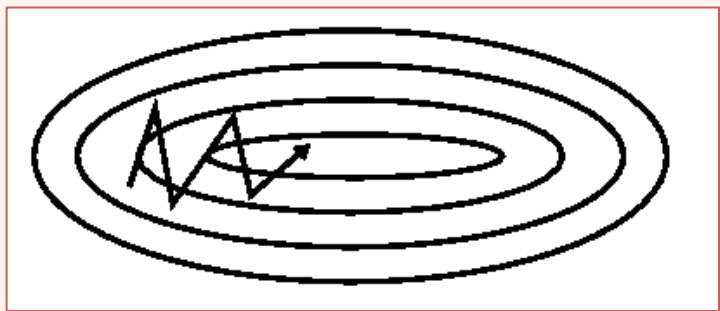
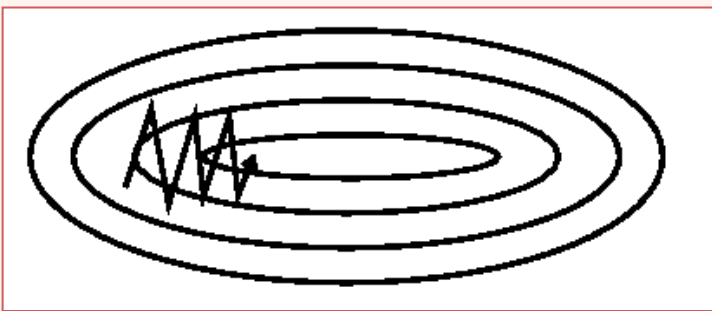
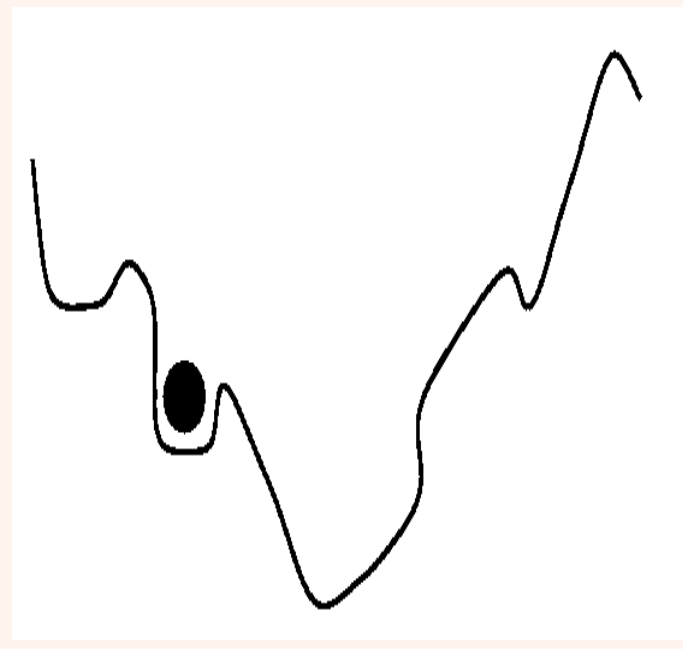
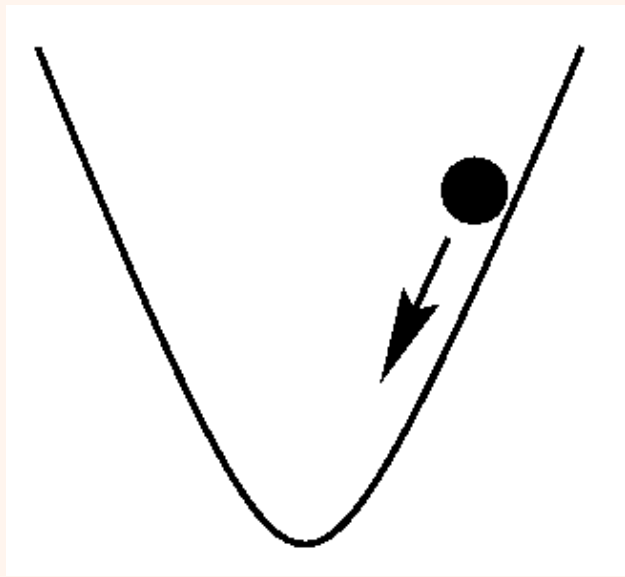
نرخ آموزش کوچک: همگرایی کند است ولی روند حرکت بدون تغییرات زیاد

نرخ آموزش بزرگ: همگرایی تند است ولی روند حرکت با تغییرات زیاد

Momentum and Learning Rate Adaptation

Local Minima

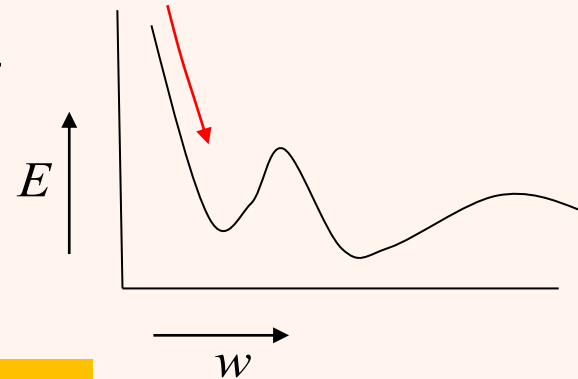
روش استفاده از momentum

$$w_{new} = w_{old} + \Delta w$$

• داشتیم:

generalized delta rule

$$\Delta w_{ji}^l(n) = \alpha \Delta w_{ji}^l(n-1) - \eta \frac{\partial E(n)}{\partial w_{ji}^l(n)}$$

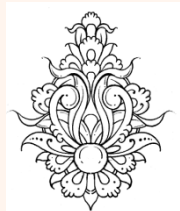

ثابت Momentum $0 \leq \alpha < 1$

تخیرات وزن در مرحله پیشین

$$\Delta w_{ji}^l(n) = \alpha \Delta w_{ji}^l(n-1) + \eta \delta_j^l(n) \cdot y_i^{l-1}(n)$$

$$w_{ji}^l(n+1) = w_{ji}^l(n) + \alpha \Delta w_{ji}^l(n-1) + \eta \delta_j^l(n) y_i^{l-1}(n)$$

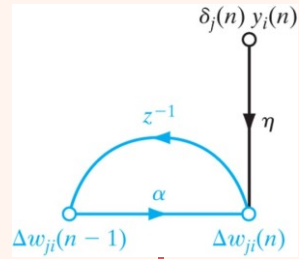

به روز رسانی وزن ها

روش استفاده از momentum

تخیرات وزن در مرحله پیشین

$$\Delta w_{ji}^l(n) = \alpha \Delta w_{ji}^l(n-1) + \eta \delta_j^l(n) \cdot y_i^{l-1}(n)$$

- اگر ثابت ممتوهم صفر باشد به روز رسانی عادی است.
- هر اندازه این ثابت به سمت یک میل کند به روز رسانی بیشتر از الگوی قبلی تبعیت می‌کند.

- در صورتی که که تخیرات هم‌جهت باشند، در نظر گرفتن momentum باعث **تسریع** آموزش می‌شود.

accelerating effect

- در صورت تخیرات یکسان نباشند، موجب **پایداری** فرآیند آموزش می‌شود.

stabilizing effect

• واضح است که ثابت کمتر از صفر و بیشتر از یک ناکارآمد است.

• با تخیر میزان نرخ آموزش می‌توان پاسخی بهینه دریافت کرد.

روش استفاده از momentum

$$\Delta w_{ji}^l(n) = \alpha \Delta w_{ji}^l(n-1) + \eta \delta_j^l(n) \cdot y_i^{l-1}(n)$$

برای iteration اول بررسی می کنیم:

$$\Delta w_{ji}^l(0) = \eta \delta_j^l(0) \cdot y_i^{l-1}(0)$$

$$\Delta w_{ji}^l(1) = \alpha \eta \delta_j^l(0) \cdot y_i^{l-1}(0) + \eta \delta_j^l(1) \cdot y_i^{l-1}(1)$$

$$\Delta w_{ji}^l(2) = \underbrace{\alpha^2 \eta \delta_j^l(0) \cdot y_i^{l-1}(0) + \alpha \eta \delta_j^l(1) \cdot y_i^{l-1}(1)} + \eta \delta_j^l(2) \cdot y_i^{l-1}(2)$$

تاثیر Momentum

$$\Delta w_{ji}^l(n) = \eta \sum_{h=0}^n \alpha^{n-h} \delta_j^l(h) \cdot y_i^{l-1}(h)$$

شرح آموزش

ثبت Momentum

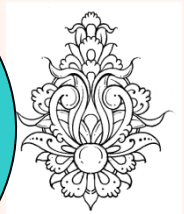

ادامه...

$$\Delta w_{ij}^l(n) = -\eta \sum_{h=0}^n \alpha^{n-h} \frac{\partial E(n)}{\partial w_{ji}(n)}$$

ثابت Momentum	iteration
α	1
α^2	2
.	.
α^{n-h}	n

هرچه iteration بالاتر رود ضریب کوچکتر خواهد شد بدین ترتیب از مقدار بهینه کمتر فاصله خواهیم گرفت

روش استفاده از momentum

$$\Delta w_{ji}^l(n) = -\eta \sum_{h=0}^n \alpha^{n-h} \delta_j^l(h) \cdot y_i^{l-1}(h)$$

نرخ آموزش

ثابت Momentum

$$\Delta w_{ji}^l(n) = -\eta \sum_{h=0}^n \alpha^{n-h} \frac{\partial E(n)}{\partial w_{ji}(n)}$$

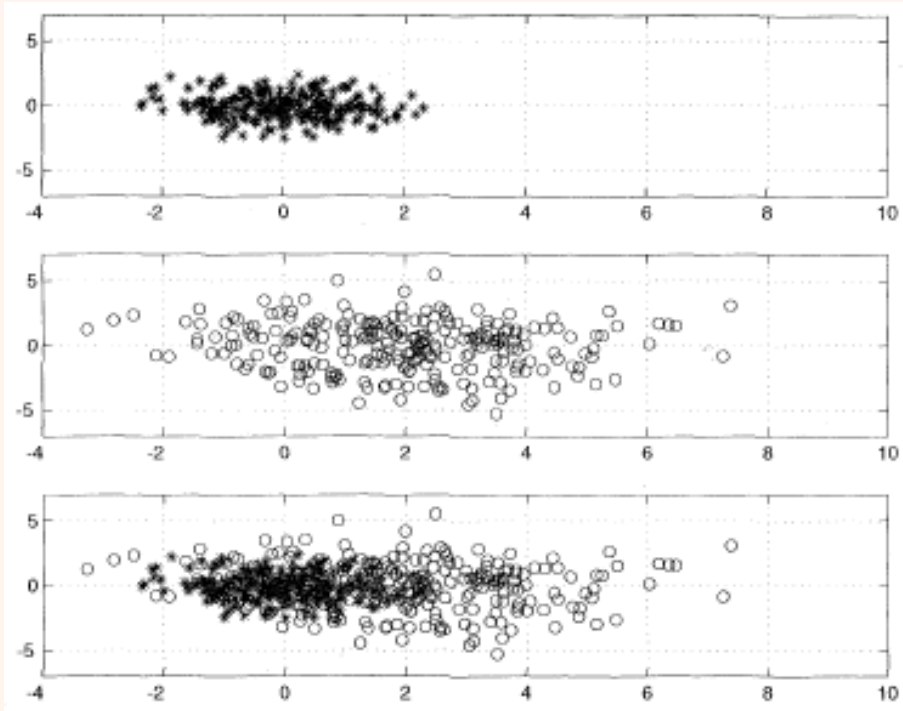
- میانگین زمان یادگیری برای یک شبکه بدون/با استفاده از Momentum

momentum	Training time
۰	۲۱۷
۰.۹	۹۵

مثال

- هدف طراحی شبکه‌ای است که دو دسته داده زیر را از هم جدا کند.

مثال

Class C_1 :
$$f_{\mathbf{x}}(\mathbf{x}|C_1) = \frac{1}{2\pi\sigma_1^2} \exp\left(-\frac{1}{2\sigma_1^2} \|\mathbf{x} - \boldsymbol{\mu}_1\|^2\right)$$

$$\boldsymbol{\mu}_1 = \text{mean vector} = [0, 0]^T$$

$$\sigma_1^2 = \text{variance} = 1$$

Class C_2 :
$$f_{\mathbf{x}}(\mathbf{x}|C_2) = \frac{1}{2\pi\sigma_2^2} \exp\left(-\frac{1}{2\sigma_2^2} \|\mathbf{x} - \boldsymbol{\mu}_2\|^2\right)$$

$$\boldsymbol{\mu}_2 = \text{mean vector} = [2, 0]^T$$

$$\sigma_2^2 = \text{variance} = 1$$

Likelihood ratio

$$\Lambda(\mathbf{x}) = \frac{f_{\mathbf{x}}(\mathbf{x}|C_1)}{f_{\mathbf{x}}(\mathbf{x}|C_2)} \leq 1$$

ادامہ ...

$$\Lambda(\mathbf{x}) = \frac{\sigma_2^2}{\sigma_1^2} \exp\left(-\frac{1}{2\sigma_1^2} \|\mathbf{x} - \boldsymbol{\mu}_1\|^2 + \frac{1}{2\sigma_2^2} \|\mathbf{x} - \boldsymbol{\mu}_2\|^2\right)$$

$$\frac{\sigma_2^2}{\sigma_1^2} \exp\left(-\frac{1}{2\sigma_1^2} \|\mathbf{x} - \boldsymbol{\mu}_1\|^2 + \frac{1}{2\sigma_2^2} \|\mathbf{x} - \boldsymbol{\mu}_2\|^2\right) = 1$$

$$\frac{1}{2\sigma_2^2} \|\mathbf{x} - \boldsymbol{\mu}_2\|^2 - \frac{1}{2\sigma_1^2} \|\mathbf{x} - \boldsymbol{\mu}_1\|^2 = 4 \log \frac{\sigma_2^2}{\sigma_1^2}$$

$$\|\mathbf{x} - \mathbf{x}_c\|^2 = r^2$$

Optimum decision boundary

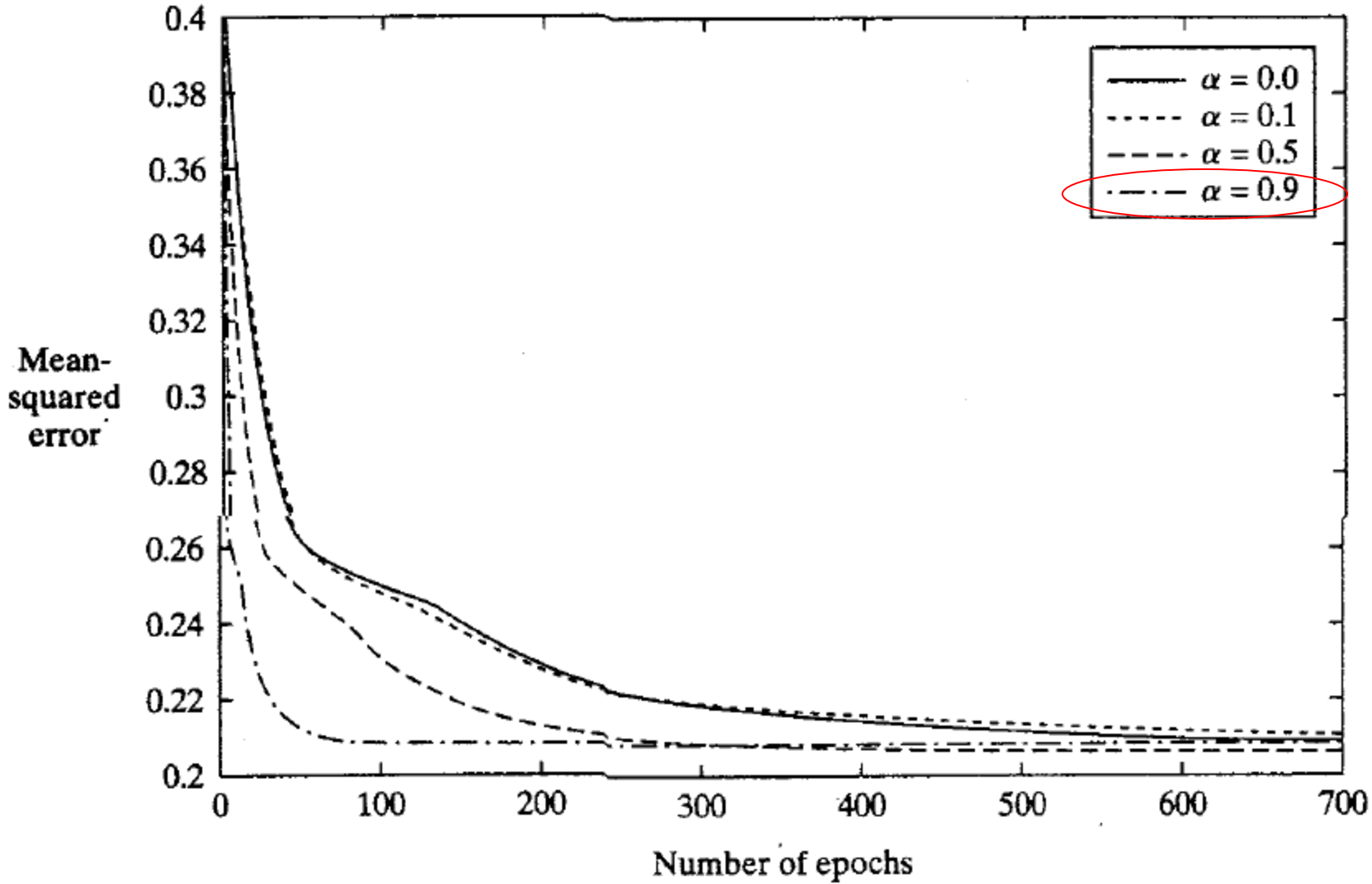
$$P_c = 0.8151$$

Probability of correct classification

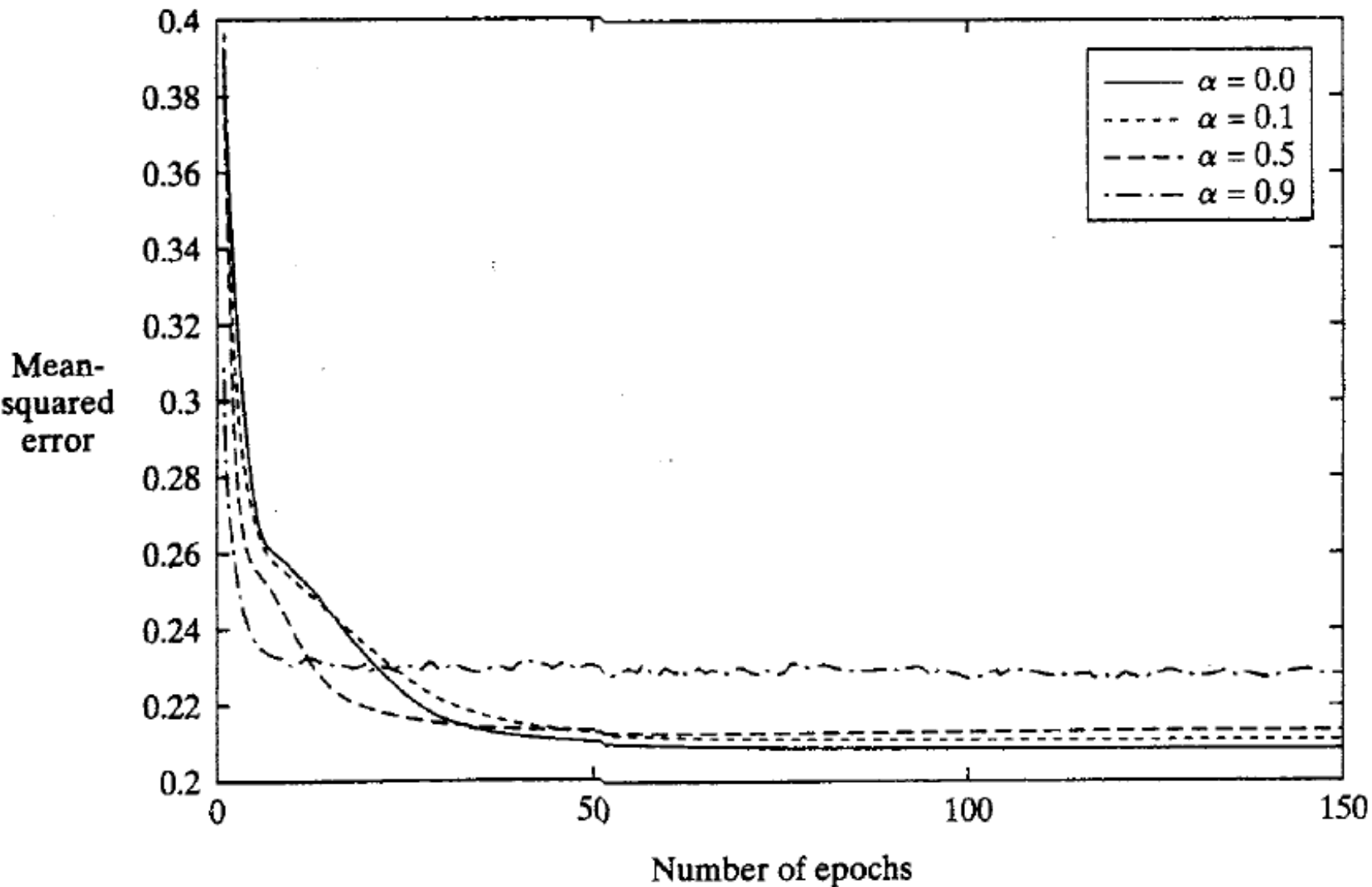
$\eta=0.01$

مثال

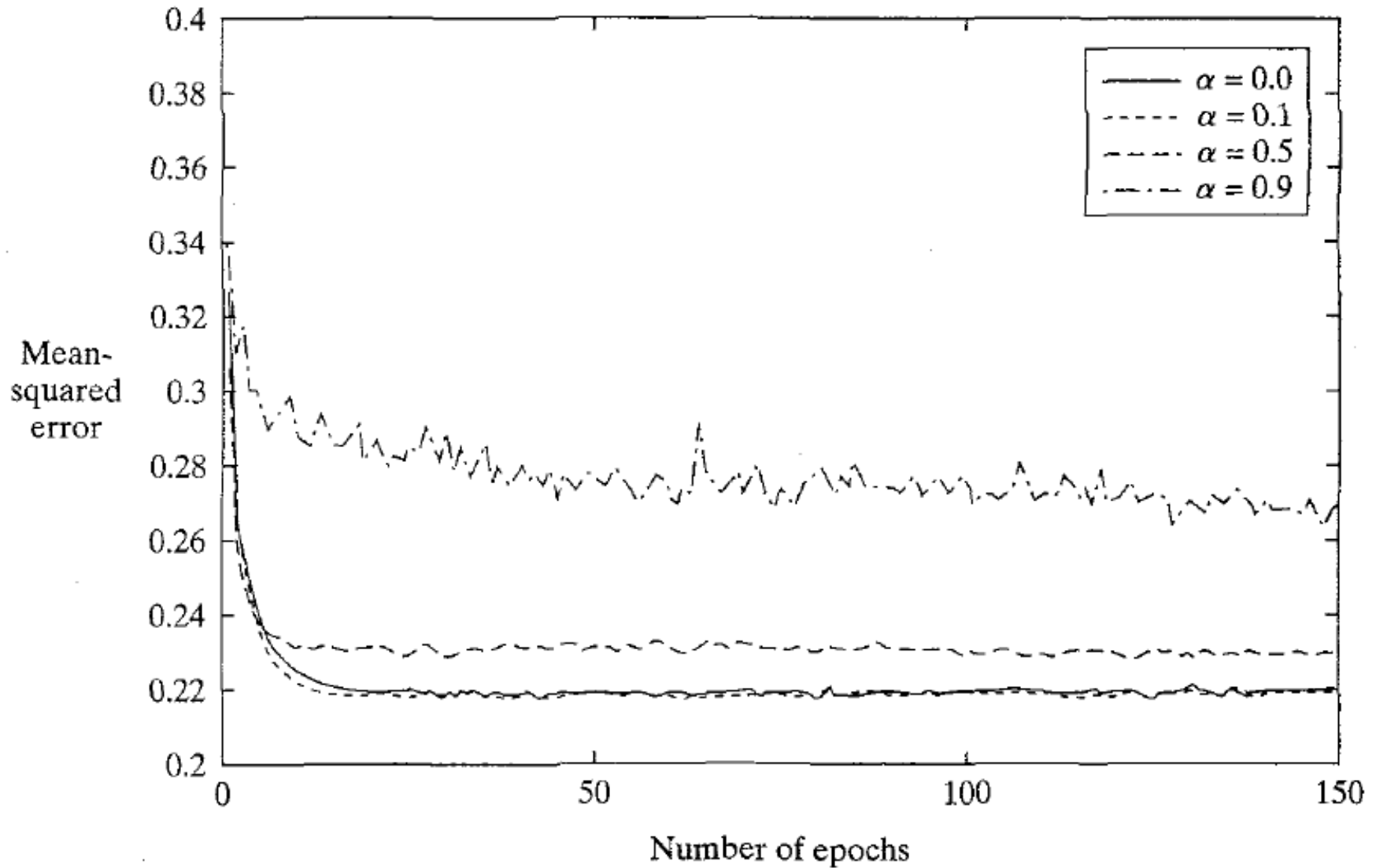
ژانسیکا
سپیشو

$\eta = 0.1$

تازشکا
بہشتو

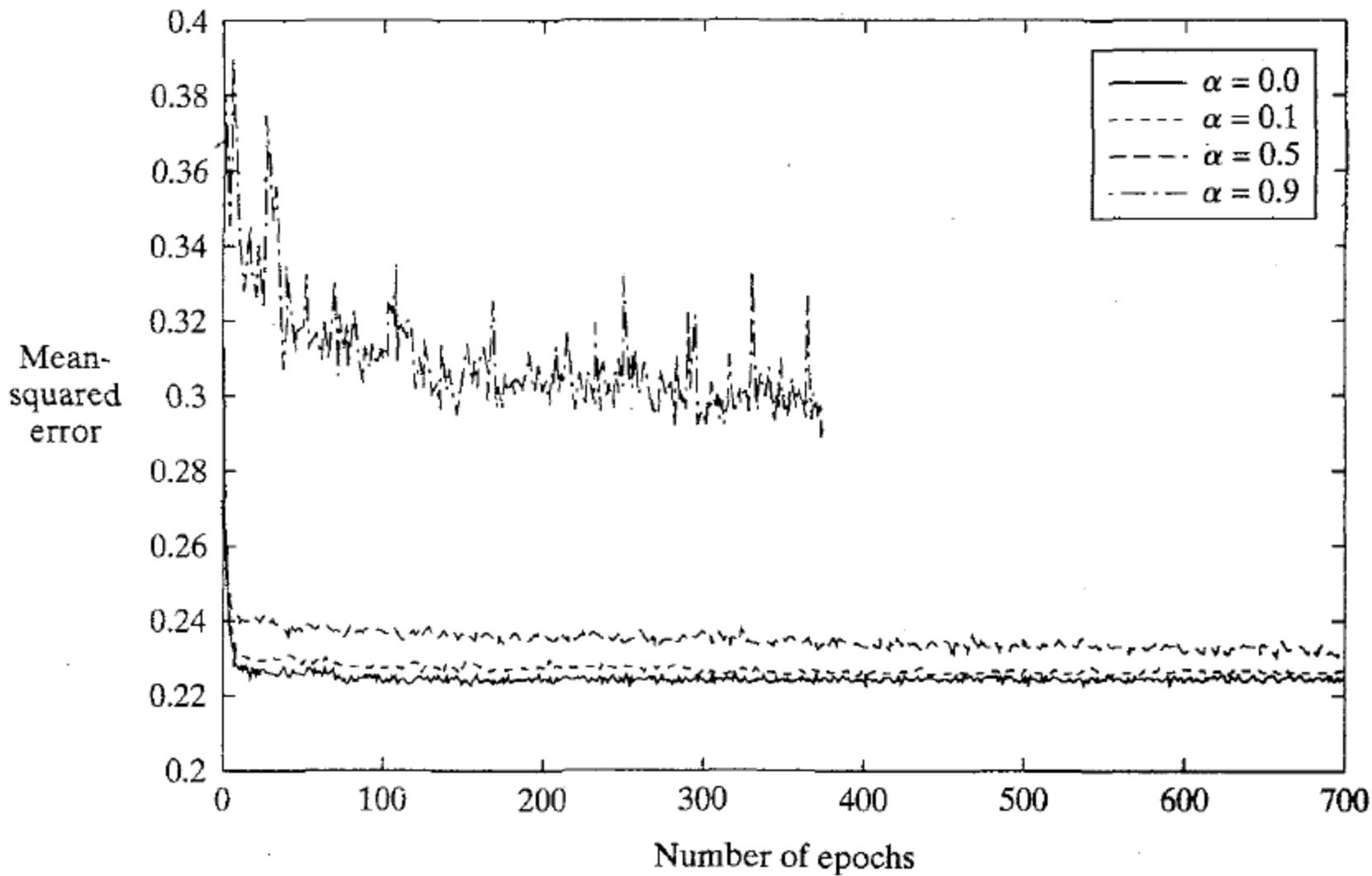
$\eta = 0.5$

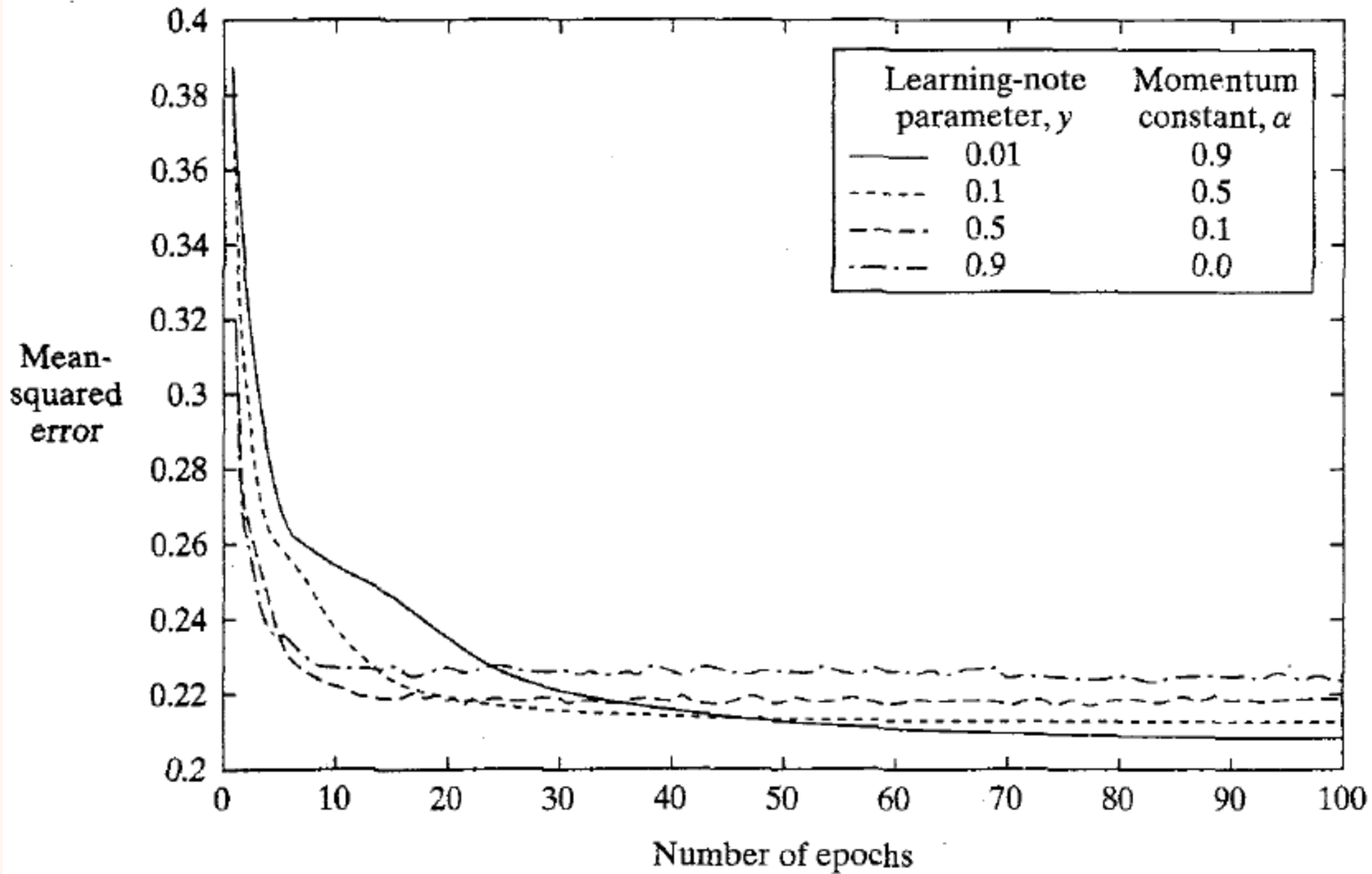
شماره

۰۰۰۰۰۰۰۰

$\eta = 0.9$

دانشگاه
تهران
پیشرو

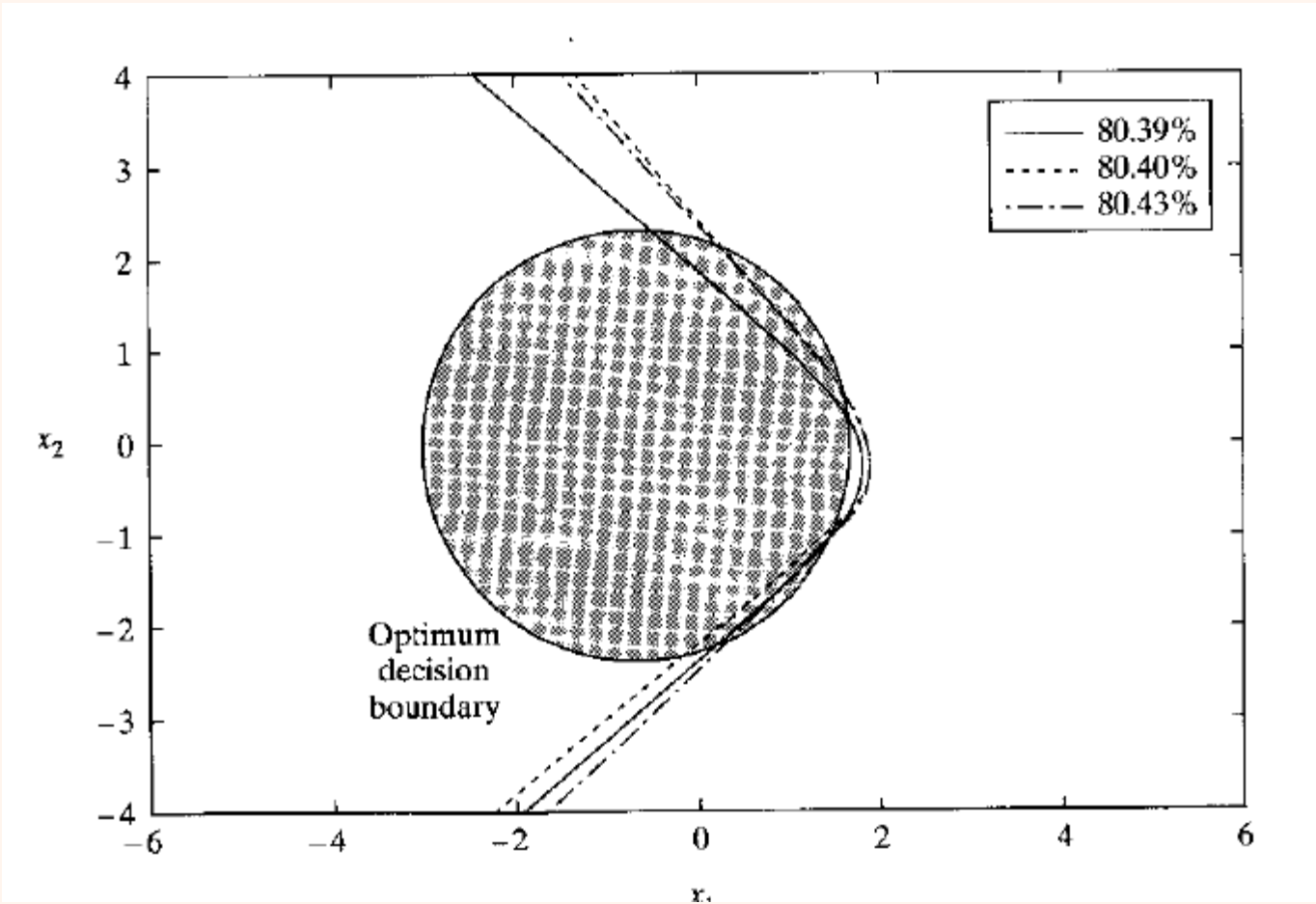

Best learning curves selected from the four parts

دانشگاه
تهران
پیشرو

مثال

تراشگاه
توسعه
بهشتی

نرخ یادگیری و ضریب گشتاور

- هر اندازه نرخ یادگیری کوچکتر باشد تخخیرات نمودار کندتر است، اما کمینهی محلی بهتری را می‌تواند به دست آورد. در این شرایط فضای بیشتری از رویه‌ی خطا مورد بررسی قرار می‌گیرد.

For $\eta \rightarrow 0$, $\alpha \rightarrow 1$

باعث افزایش سرعت همگرایی

For $\eta \rightarrow 1$, $\alpha \rightarrow 0$

باعث ثبات یادگیری

- در صورتی که برای نرخ یادگیری و ضریب گشتاور اعداد ثبات و بزرگی در نظر گرفته شود، باعث خواهد شد میزان خطا به صورت نوسانی تخخیر کند و یا به مقدار بالاتری همگرا شود.

روش نرخ یادگیری متغیر (وفاقی)

Adaptive Learning Rate

Bold Driver

ضریب momentum را صفر می‌گذاریم

if $E(k+1) > (1 + \xi)E(k) \longrightarrow w(k+1) = w(k)$

$$\xi > 0.01$$

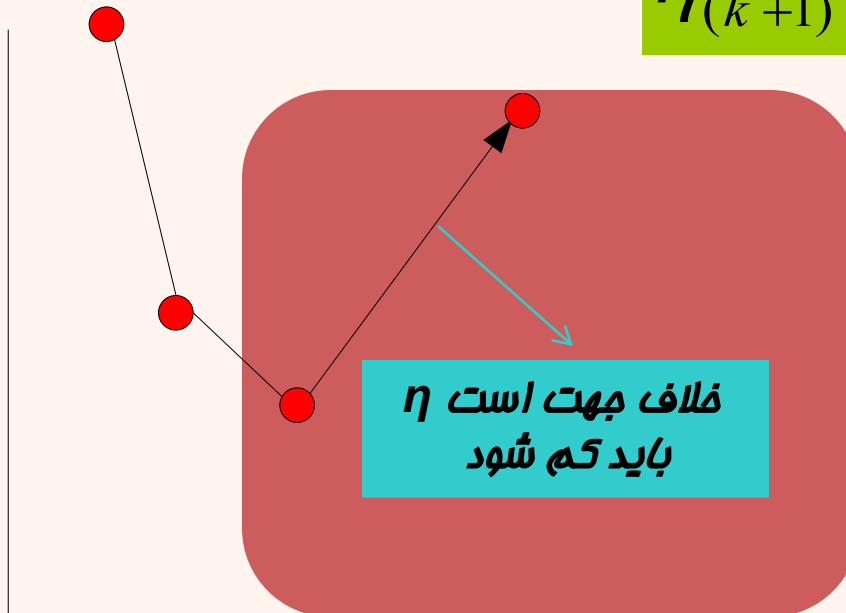
در این حالت جهت حرکت نامناسب است

$$\eta_{(k+1)} = \eta_{(k)} \cdot \rho$$

$$0 < \rho < 1$$

معمولا ۰.۵

SSE

فلاف جهت است η
باید کم شود

روش نرخ یادگیری متغیر (وفاقی)

ضریب momentum به مقدار اصلی برمی‌گردد

$$\text{if } E(k+1) < E(k) \longrightarrow w(k+1) = w(k) + \Delta w(k)$$

در این حالت جهت حرکت مناسب است

$$\eta_{(k+1)} = \eta_{(k)} \cdot d$$

$$1 < d < 2$$

معمولا ۱.۰۱ تا ۱.۰۵

SSE

η بیشتر شود

روش نرخ یادگیری متغیر (وفاقی)

$$\text{if } E(k+1) > (1 + \beta)E(k)$$

$$\beta < \xi$$

$$w(k+1) = w(k) + \Delta w(k)$$

$$\eta_{(k+1)} = \eta_{(k)}$$

چنانچه شرط قبلی برقرار نباشد

وزن های جدید را قبول کرده
ولی η ثابت می ماند و α به مقدار
اولیه تغییر داده می شود.

این شیوه تنها برای آموزش دسته ای مفید است، در
صورت استفاده در روش ترتیبی منجر به واگرایی می شود.

- در روش ترتیبی، استفاده از Bold driver منجر به واگرایی الگوریتم می‌شود، از این رو به جای در نظر گرفتن نرخ و فقی، نرخ آموزش به صورت نزولی در نظر گرفته می‌شود.

$$\eta_{(k)} = \frac{\eta_{(0)}}{1 + \frac{k}{T}}$$

- بدین ترتیب، در گام‌های اولیه نرخ آموزش تقریباً ثابت است. بعد از رسیدن به محدوده می‌نیم، نرخ آموزش کاهش می‌یابد.

– در این حالت یک پارامتر آزاد به مجموعه پارامترها افزوده خواهد شد.

روش‌های بهبود کارایی

- غالباً گفته می‌شود که طراحی شبکه‌ی عصبی بیش از آن که «علم» باشد، نوعی «هنر» است، چرا که تنظیم پارامترهای زیادی که در طراحی دخیل هستند، تا حد زیادی به تجربه‌ی شخص بستگی دارد.
- با این وجود روش‌هایی برای بهبود کارایی شبکه وجود دارد:
- روش ترتیبی در مقابل دسته‌ای:
  - جاهایی که مجموعه‌ی آموزشی بزرگی در اختیار داریم و افزودگی در داده‌ها بالاست روش ترتیبی مناسب‌تر است.
  - مواردی که مجموعه‌ی آموزشی ثابت نیست، داده‌های جدید به مجموعه اضافه شود.

روش‌های بهبود کارایی (ادامه...)

Maximizing information content

- استفاده از حداکثر اطلاعات در آموزش:

- مجموعه‌ی آموزشی نقش بسیار مهمی در همگرایی و تصمیم‌پذیری دارد.

- بهتر است از نمونه‌هایی استفاده شود که بیشترین خطا در آموزش را ایجاد می‌کند.

- نمونه‌هایی که با هم متفاوت هستند. این کار باعث می‌شود گستره‌ی وسیع‌تری از وزن‌ها بررسی شوند.

- در بازشناسی الگو در شیوه‌ی ترتیبی، اعمال الگوها به صورت تصادفی موجب می‌شود تا داده‌های یک کلاس به صورت پشت سرهم انتخاب نشوند.

روش‌های بهبود کارایی (ادامه...)

emphasizing scheme

- نمونه‌های دشوارتر به شبکه بیشتر اعمال شوند.
این شیوه البته با مشکلاتی هم روبرو است.
  - ترتیب اعمال نمونه‌های آموزشی به هم می‌ریزد.
  - یا داده‌های بیرون‌هسته (outlier) در مجموعه‌ی آموزشی وجود داشته باشد. چنین داده‌های «تعمیم‌پذیری» را با چالش مواجه می‌کند.

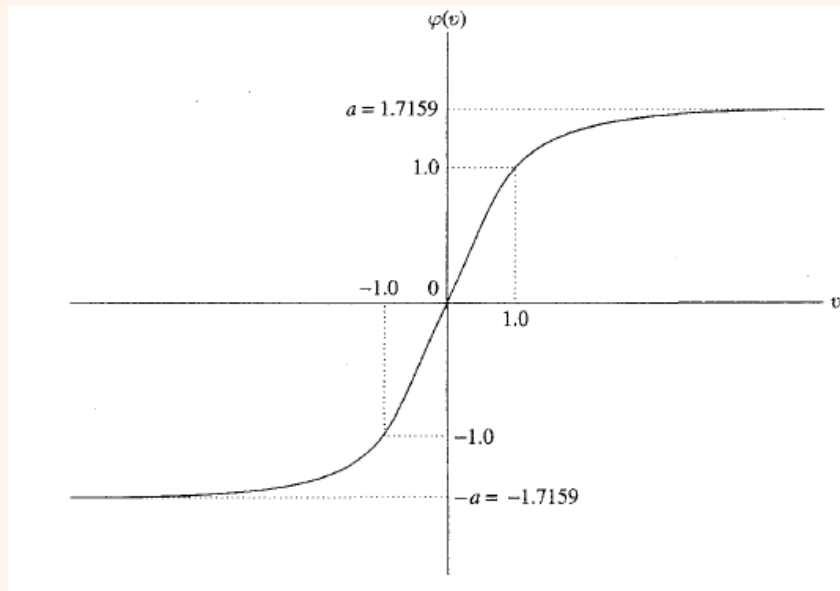
روش‌های بهبود کارایی (ادامه...)

- تابع انگیزش:

– انتخاب تابع انگیزش مناسب در کارایی موثر است.

- مقدار خروجی مطلوب:

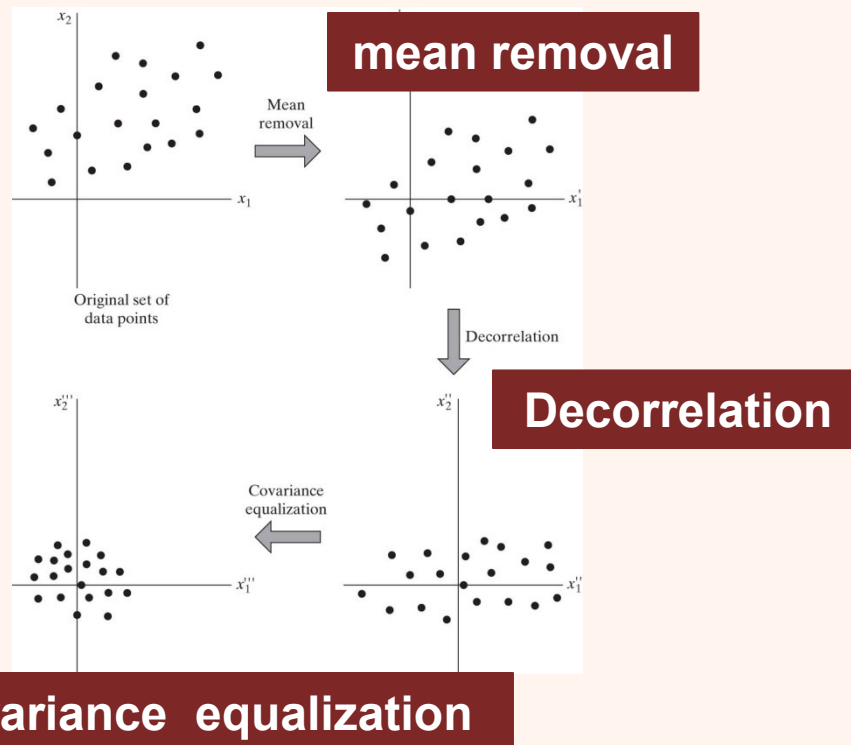
– این مقدار باید در محدوده‌ی برد تابع فعالیت باشد،
وگرنه پارامترهای آزاد به سمت بی‌نهایت می‌روند.

روش‌های بهبود کارایی (ادامه...)

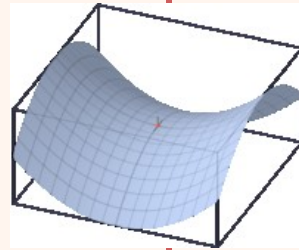
- بهنجارسازی ورودی‌ها:

– بر روی داده‌های ورودی باید پیش‌پردازش‌های صورت پذیرد. بهتر است میانگین ورودی‌ها صفر شود. در غیر این صورت به صورت زیگزاگ به سمت میانی حرکت می‌کند.

روش‌های بهبود کارایی (ادامه...)

- مقداردهی اولیهی وزن‌ها:
  - مقادیر بزرگ ← رفتن به نامیهی اشباع ← کند شدن آموزش
  - مقادیر کوچک ← نزدیکی مبدأ ← مبدأ به صورت «نقطه‌ی زینی» است.
  - مقدار مناسب مقداری بین این دو است.
- ثابت می‌شود در صورتی که میانگین مقدار اولیهی وزن‌ها صفر و انحراف معیار آن $\sigma_w = m^{-1/2}$ در نظر گرفته شود، (m تعداد اتصالات به نرون) نتیجه‌ی بهتری به دست می‌آید (زمانی که تابع انگیزش tanh باشد).

روش‌های بهبود کارایی (ادامه...)

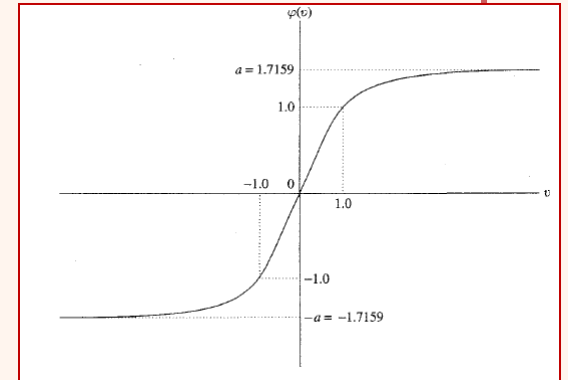
مفروضات

$$v_j = \sum_{i=1}^m w_{ji} y_i$$

$$\mu_y = E[y_i] = 0 \quad \text{for all } i$$

$$\sigma_y^2 = E[(y_i - \mu_i)^2] = E[y_i^2] = 1 \quad \text{for all } i$$

$$E[y_i y_k] = \begin{cases} 1 & \text{for } k = i \\ 0 & \text{for } k \neq i \end{cases}$$

$$\mu_w = E[w_{ji}] = 0 \quad \text{for all } (j, i) \text{ pairs}$$

$$\sigma_w^2 = E[(w_{ji} - \mu_w)^2] = E[w_{ji}^2] \quad \text{for all } (i, j) \text{ pairs}$$

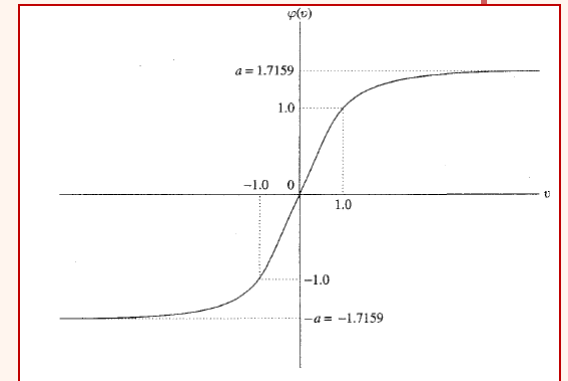

روش‌های بهبود کارایی (ادامه...)

انتخاب

$$\mu_v = E[v_j] = E\left[\sum_{i=1}^m w_{ij} y_i\right] = \sum_{i=1}^m E[w_{ji}] E[y_i] = 0$$

$$\begin{aligned}\sigma_v^2 &= E\left[(v_j - \mu_v)^2\right] = E[v_j^2] \\ &= E\left[\sum_{i=1}^m \sum_{k=1}^m w_{ji} w_{jk} y_i y_k\right] \\ &= \sum_{i=1}^m \sum_{k=1}^m E[w_{ji} w_{jk}] E[y_i y_k] \\ &= \sum_{i=1}^m E[w_{ji}^2] \\ &= m\sigma_w^2\end{aligned}$$

در صورتی که وزن‌ها به گونه‌ای در نظر گرفته شوند که انحراف آن‌ها $m^{-1/2}$ باشد، مقدار v واریانس یک خواهد داشت.

روش‌های بهبود کارایی (ادامه...)

• نرخ آموزش:

- در مورد نرخ آموزش وقتی صحبت شد.
- همه‌ی نرون‌ها باید با یک سرعت آموزش ببینند. نرون لایه‌ی آخر معمولا گرادینان بزرگ‌تری دارد. بنابراین بهتر است، نرخ آموزش لایه‌های آخر، کمتر در نظر گرفته شود.
- توصیه می‌شود نرخ آموزش بر اساس تعداد اتصالات نیز تنظیم شود.

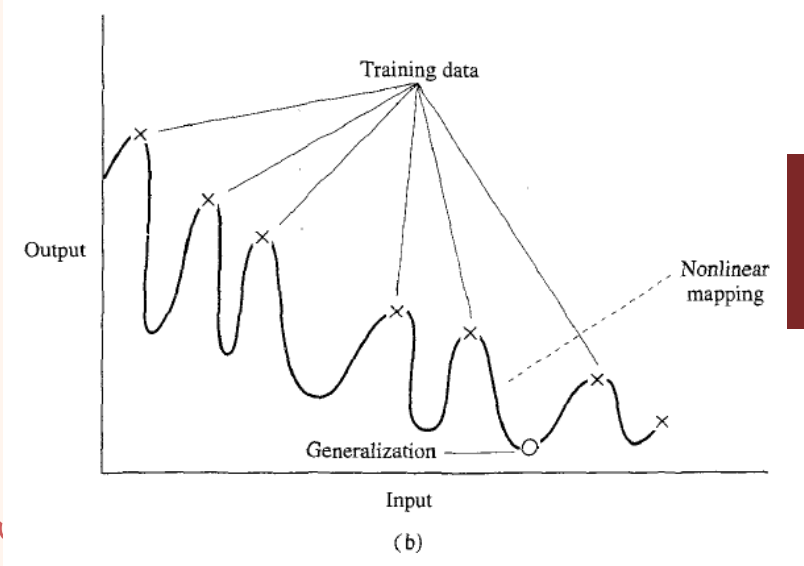
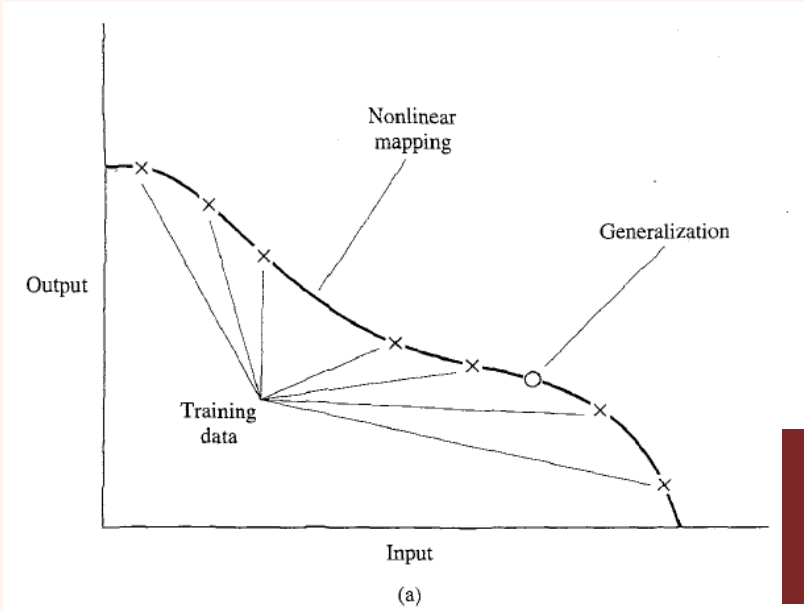

تعمیم در شبکه‌های عصبی

- آموزش بیش از حد
- استفاده از لایه‌های مخفی
- بیش از حد نیاز

**properly fitted data
(good generalization)**

**Overfitted data
(poor generalization)**

تعمیم در شبکه‌های عصبی

– آموزش شبکه

- از تعدادی الگو برای آموزش شبکه استفاده می‌شود.
- هنگامی که ورودی‌های دیگری غیر از داده‌های آموزشی به شبکه اعمال شود و شبکه (تقریباً) درست پاسخ دهد، گفته می‌شود «**تعمیم‌پذیری**» آن خوب است.
- هنگامی که آموزش بیش از حد صورت گیرد مشکل (overfitting or overtraining) پیش می‌آید.
- در این حالت ممکن است برای تعداد مشخصی الگو جواب خوب و در صورت تغییر الگوها پاسخ نامناسب دریافت کنیم.

– مرحله‌ی تست شبکه

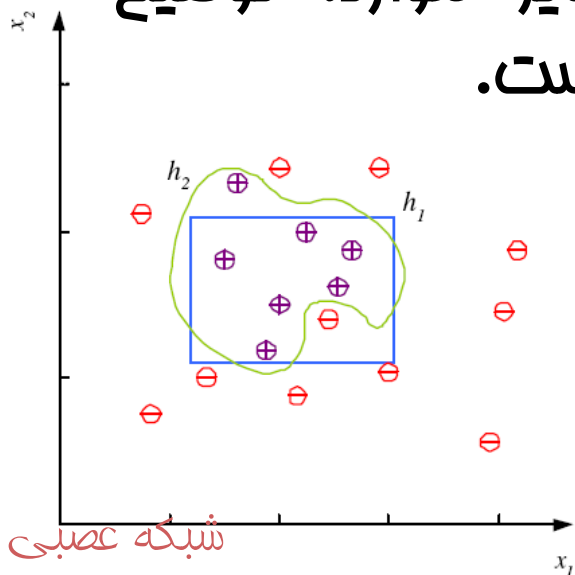
- از تعدادی الگو که در آموزش استفاده نشده جهت تست شبکه استفاده می‌کنیم.

تیغ Occam اصلی منسوب به William of Ockham منطق‌دان و فیلسوف انگلیسی است. در قرن ۱۴ میلادی ویلیام اوکام اصلی را مطرح کرد که به نام اصل «تیغ Occam» شناخته شد. طبق این اصل، هر گاه درباره علت بروز پدیده‌ای دو توضیح مختلف ارائه شود، در آن توضیحی که **پسچیده‌تر** باشد احتمال بروز اشتباه بیشتر است و بنابراین، در شرایط مساوی بودن سایر موارد، توضیح **ساده‌تر**، احتمال صحیح بودنش بیشتر است.

تعمیم در شبکه‌های عصبی (ادامه...)

- سه فاکتور در تعمیم‌پذیری مؤثر هستند:
  - حجم مجموعه‌ی آموزشی و توزیع آن (تا چه حد گویاست)
  - ساختار شبکه‌ی عصبی (پیچیدگی مدل)
  - پیچیدگی مسئله
- تعداد نمونه‌های آموزشی برای تعمیم‌پذیری مناسب

$$N = O\left(\frac{W}{\varepsilon}\right)$$

روش‌های سرعت بخشیدن به همگرایی

- برای تصحیح وزن w_{ji} ابتدا خطا را محاسبه می‌کردیم:

$$E(k) = \frac{1}{2} \sum_{j \in C} e_j^2(k) \quad e_j(k) = d_j(k) - y_j(k)$$

$$y_j = \varphi(v_j)$$

$$\Delta w_{ji}(k) = -\frac{\partial E(k)}{\partial w_{ji}(k)} = -\frac{1}{2} \frac{\partial e_j^2(k)}{\partial w_{ji}(k)}$$

$$= -e_j(k) \cdot \frac{\partial e_j(k)}{\partial w_{ji}(k)}$$

$$= e_j(k) \cdot \frac{\partial y_j(k)}{\partial w_{ji}(k)}$$

واقعاً

مطابق

روش‌های سرعت بخشیدن به همگرایی

$$\Delta w_{ji}(k) = e_j(k) \cdot \frac{\partial y_j(k)}{\partial v_j(k)} \cdot \frac{\partial v_j(k)}{\partial w_{ji}(k)}$$

اگر f تابع sigmoid باشد

$$y_j = \varphi(v_j)$$

ورودی به شافعی زا

$$\Delta w_{ji}(k) = e_j(k) y_j(k) (1 - y_j(k)) \cdot \frac{\partial v_j(k)}{\partial w_{ji}(k)}$$

مناسب

$$e_j \ll$$

$$y_j \approx 0$$

بزرگ ولی

$$e_j$$

$$y_j \approx 1$$

بزرگ ولی

$$e_j$$

$$\Delta w_{ji} \ll$$

نامناسب

کند شدن همگرایی

• تعویض تابع معیار خطا

– در روش عادی B.P تابع معیار خطا

$$E(k) = \sum_{h=1}^M e_h^2(k)$$

– روش (V-O) *Van Oyen, Nienhuis*

$$E(k) = - \sum_{h=1}^M [d_h \ln(y_h(k)) + (1 - d_h) \ln(1 - y_h(k))]$$

فروبی مطلوب

فروبی واقعی

Improving the convergence of the back-propagation algorithm

Van Ooyen, A., and Nienhuis, B. (1992). *Neural Networks* 5: 465-471

$$E(k) = -\sum_{h=1}^M [d_h \ln(y_h(k)) + (1 - d_h) \ln(1 - y_h(k))]$$

$$\Delta w_{ji}(k) = -\frac{\partial E(k)}{\partial w_{ji}(k)} = -\frac{\partial E(k)}{\partial y_j(k)} \cdot \frac{\partial y_j(k)}{\partial v_j(k)} \cdot \frac{\partial v_j(k)}{\partial w_{ji}(k)}$$

$$= \left[d_j \times \frac{1}{y_j(k)} - (1 - d_j) \times \frac{1}{(1 - y_j(k))} \right] \cdot y_j(k)(1 - y_j(k)) \cdot y_i$$

$$= e_j \cdot \frac{\partial v_j(k)}{\partial w_{ji}(k)}$$

e_j

فروجه لايه ما قبل آخر

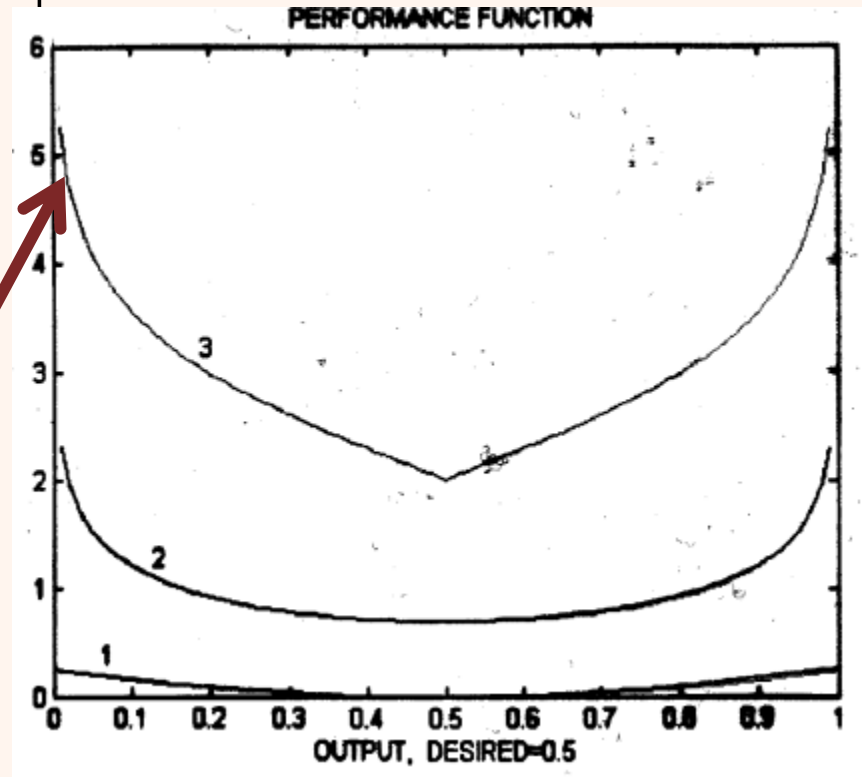

$$\Delta w_{ji}(k) = \frac{\partial E(k)}{\partial w_{ji}(k)} = \frac{\partial E(k)}{\partial y_j(k)} \cdot \frac{\partial y_j(k)}{\partial v_j(k)} \cdot \frac{\partial v_j(k)}{\partial w_{ji}(k)}$$

$$\text{sign}(e) |e|^m \quad 0 < m < 1$$

$$\Phi_{\text{new}}(s) = (1 - T)^m \cdot [\log_e(s) - \log_e(1 - s)] + \sum_{j=1}^p \left\{ \left[\left(\prod_{i=0}^{j-1} (m - i) \right) \cdot \frac{(1 - T)^{m-j}}{j!} \cdot (-1)^j \cdot \log_e(s) - \binom{j}{1} \cdot s + \binom{j}{2} \cdot \frac{s^2}{2} + \dots \right] \cdot (-1)^r \cdot \left[\binom{j}{r} \cdot \frac{s^r}{r} + \dots + (-1)^j \cdot \frac{s^j}{j} \right] \right\}$$

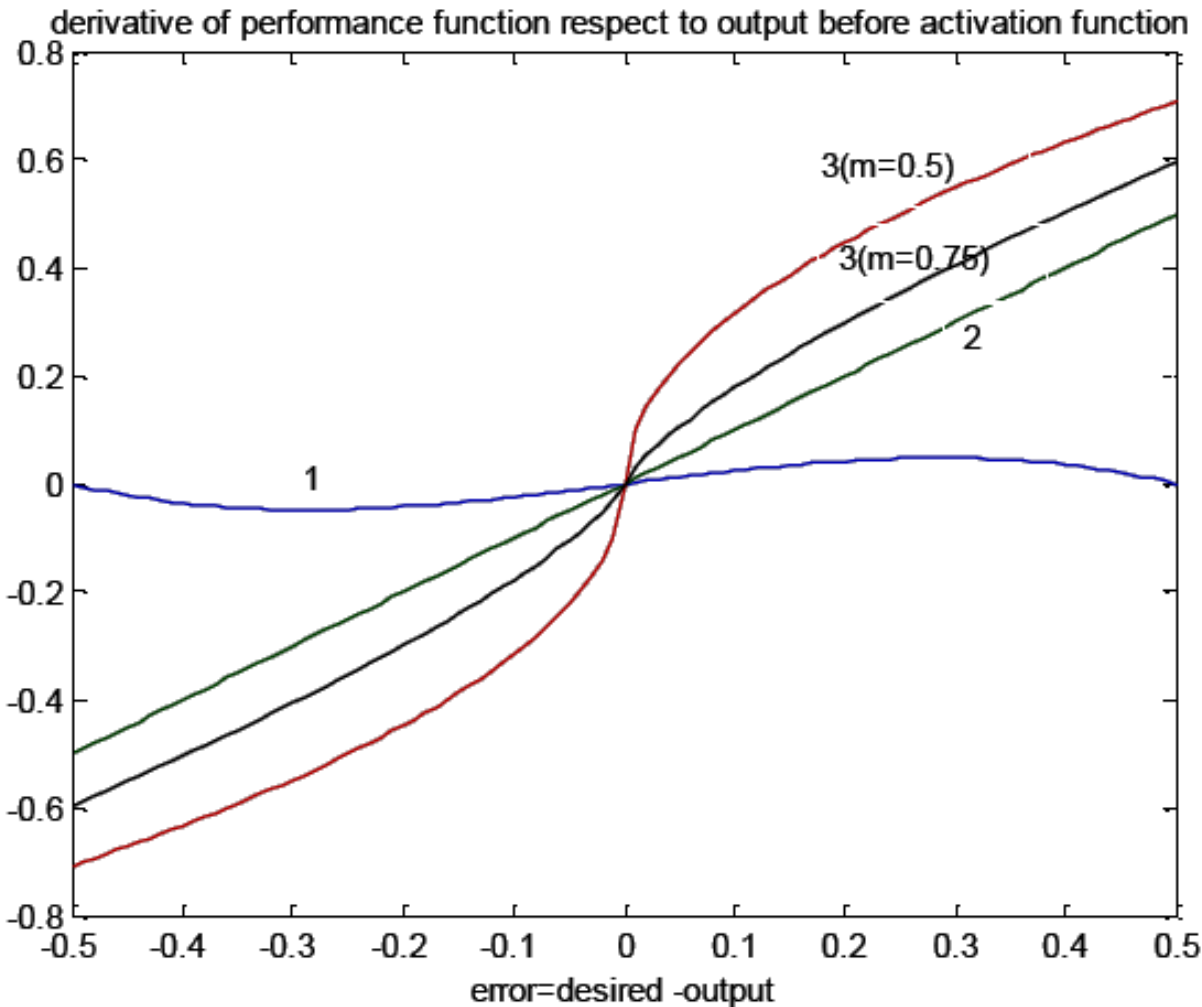
$$V \begin{cases} s = 0 & \text{if } E > 0 \\ s = 2T - 0 & \text{if } E < 0 \end{cases}$$

شبکه عصبی

$$\Delta w_{ji}(k) = \frac{\partial E(k)}{\partial w_{ji}(k)} = \underbrace{\frac{\partial E(k)}{\partial y_j(k)} \cdot \frac{\partial y_j(k)}{\partial v_j(k)}}_{\text{sign}(e)|e|^m} \cdot \frac{\partial v_j(k)}{\partial w_{ji}(k)}$$

$0 < m < 1$

1) $y(1-y)e$

2) e

3) $\text{sign}(e)|e|^m$

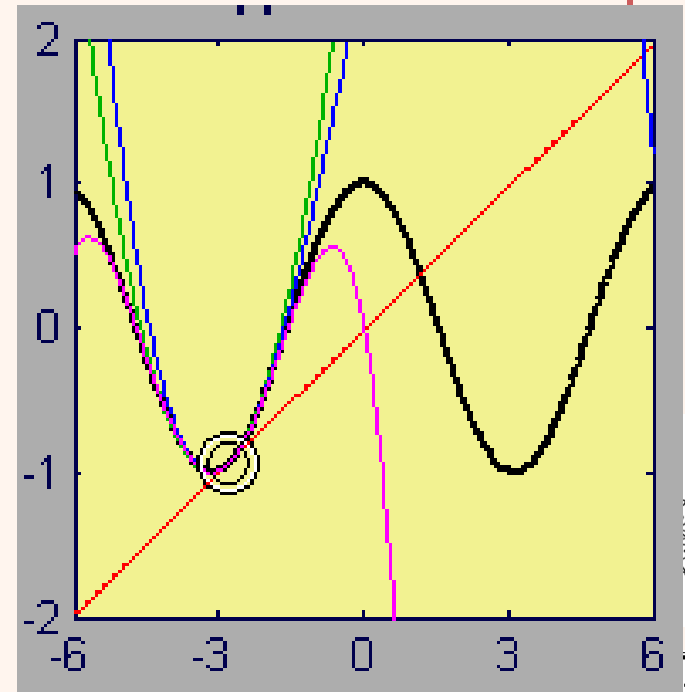
بسط تیلور

- توابع تحلیلی قابل تقریب زدن با چندجمله‌ای‌ها هستند.

$$F(x) = F(x^*) + \frac{d}{dx}F(x) \Big|_{x=x^*} (x - x^*)$$

$$+ \frac{1}{2} \frac{d^2}{dx^2} F(x) \Big|_{x=x^*} (x - x^*)^2 +$$

$$+ \frac{1}{n!} \frac{d^n}{dx^n} F(x) \Big|_{x=x^*} (x - x^*)^n +$$

nnd8ts1

حالت برداری

$$F(\mathbf{X}) = F(x_1, x_2, \dots, x_n)$$

$$\begin{aligned} F(\mathbf{x}) = & F(\mathbf{x}^*) + \frac{\partial}{\partial x_1} F(\mathbf{x}) \Big|_{\mathbf{x}=\mathbf{x}^*} (x_1 - x_1^*) + \frac{\partial}{\partial x_2} F(\mathbf{x}) \Big|_{\mathbf{x}=\mathbf{x}^*} (x_2 - x_2^*) \\ & + \dots + \frac{\partial}{\partial x_n} F(\mathbf{x}) \Big|_{\mathbf{x}=\mathbf{x}^*} (x_n - x_n^*) + \frac{1}{2} \frac{\partial^2}{\partial x_1^2} F(\mathbf{x}) \Big|_{\mathbf{x}=\mathbf{x}^*} (x_1 - x_1^*)^2 \\ & + \frac{1}{2} \frac{\partial^2}{\partial x_1 \partial x_2} F(\mathbf{x}) \Big|_{\mathbf{x}=\mathbf{x}^*} (x_1 - x_1^*) (x_2 - x_2^*) + \dots \end{aligned}$$

فرم ماتریسی

$$F(\mathbf{x}) = F(\mathbf{x}^*) + \nabla F(\mathbf{x})^T \Big|_{\mathbf{x}=\mathbf{x}^*} (\mathbf{x} - \mathbf{x}^*) + \frac{1}{2} (\mathbf{x} - \mathbf{x}^*)^T \nabla^2 F(\mathbf{x}) \Big|_{\mathbf{x}=\mathbf{x}^*} (\mathbf{x} - \mathbf{x}^*) + \dots$$

Gradient

$$\nabla F(\mathbf{x}) = \begin{bmatrix} \frac{\partial}{\partial x_1} F(\mathbf{x}) \\ \frac{\partial}{\partial x_2} F(\mathbf{x}) \\ \vdots \\ \frac{\partial}{\partial x_n} F(\mathbf{x}) \end{bmatrix}$$

Hessian

$$\nabla^2 F(\mathbf{x}) = \begin{bmatrix} \frac{\partial^2}{\partial x_1^2} F(\mathbf{x}) & \frac{\partial^2}{\partial x_1 \partial x_2} F(\mathbf{x}) & \dots & \frac{\partial^2}{\partial x_1 \partial x_n} F(\mathbf{x}) \\ \frac{\partial^2}{\partial x_2 \partial x_1} F(\mathbf{x}) & \frac{\partial^2}{\partial x_2^2} F(\mathbf{x}) & \dots & \frac{\partial^2}{\partial x_2 \partial x_n} F(\mathbf{x}) \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ \frac{\partial^2}{\partial x_n \partial x_1} F(\mathbf{x}) & \frac{\partial^2}{\partial x_n \partial x_2} F(\mathbf{x}) & \dots & \frac{\partial^2}{\partial x_n^2} F(\mathbf{x}) \end{bmatrix}$$

$$F(\mathbf{x}) = \frac{1}{2} \mathbf{x}^T \mathbf{A} \mathbf{x} + \mathbf{d}^T \mathbf{x} + c$$

فرم کلی یک تابع درجه ۲

الگوریتم‌های بهینه‌سازی

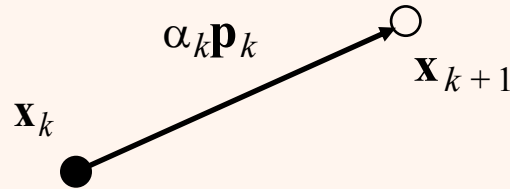
برای یافتن نقطه‌ی مینیمم خطی بر روی رویه‌ی کارایی (performance(error) surface) شیوه‌های متفاوتی وجود دارد.

هدف یافتن نقطه‌ی مینیمم تابع خطی ($F(X)$) می‌باشد با استفاده از الگوریتم‌های تکرار شونده است. از یک حدس اولیه شروع خواهیم کرد.

$$\mathbf{x}_{k+1} = \mathbf{x}_k + \alpha_k \mathbf{p}_k$$

۱

$$\Delta \mathbf{x}_k = (\mathbf{x}_{k+1} - \mathbf{x}_k) = \alpha_k \mathbf{p}_k$$

$\mathbf{p}_k$ - Search Direction

α_k - Learning Rate

- روند به‌روزرسانی می‌باید به گونه‌ای باشد که

$$F(\mathbf{x}_{k+1}) < F(\mathbf{x}_k)$$

داریم:

$$F(\mathbf{x}_{k+1}) = F(\mathbf{x}_k + \Delta\mathbf{x}_k) \approx F(\mathbf{x}_k) + \mathbf{g}_k^T \Delta\mathbf{x}_k$$

سری تیلور مرتبه اول

- که در آن $\mathbf{g}_k$ از رابطه‌ی زیر به دست می‌آید:

$$\mathbf{g}_k \equiv \nabla F(\mathbf{x}) \Big|_{\mathbf{x} = \mathbf{x}_k}$$

گرادیان

- برای این $F(\mathbf{x}_{k+1}) < F(\mathbf{x}_k)$ بخش آخر رابطه‌ی زیر باید کوچک‌تر از صفر باشد.

$$F(\mathbf{x}_{k+1}) = F(\mathbf{x}_k + \Delta\mathbf{x}_k) \approx F(\mathbf{x}_k) + \mathbf{g}_k^T \Delta\mathbf{x}_k$$

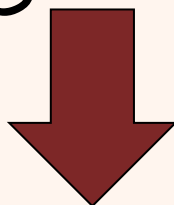
- پس داریم:

$$\mathbf{g}_k^T \Delta\mathbf{x}_k = \alpha_k \mathbf{g}_k^T \mathbf{p}_k < 0$$

- اگر α بین صفر و یک باشد، خواهیم داشت:

$$\mathbf{g}_k^T \mathbf{p}_k < 0$$

- به هر بردار $\mathbf{p}_k$ که شرط بالا صدق کند، «descent direction» می‌گویند.

الگوریتم‌های بهینه‌سازی

$$\mathbf{g}_k^T \mathbf{p}_k < 0$$

- در رابطه‌ی فوق می‌باید ضرب داخلی دو بردار گرادیان و بردار جهت نزولی (descent direction) منفی باشد، هر چه عبارت فوق منفی‌تر باشد، سریع‌تر به نقطه‌ی مزبور نزدیک می‌شویم.
- چگونه می‌توان به سریع‌ترین کاهش دست یافت؟

$$\mathbf{p}_k = -\mathbf{g}_k$$

- برای متد steepest decent داریم:

$$\mathbf{x}_{k+1} = \mathbf{x}_k - \alpha_k \mathbf{g}_k$$

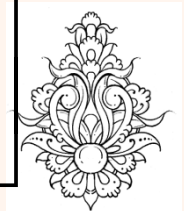
• Steepest decent را برای مساله‌ی زیر اعمال

$$F(x) = x_1^2 + 25x_2^2$$

کنید:

• با در نظر گرفتن $x_0 = \begin{bmatrix} 0.5 \\ 0.5 \end{bmatrix}$ خواهیم داشت:

$$\nabla F(x) = \begin{bmatrix} \frac{\partial}{\partial x_1} F(x) \\ \frac{\partial}{\partial x_2} F(x) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 2x_1 \\ 50x_2 \end{bmatrix} \rightarrow \nabla F(x) \Big|_{x=x_0} = \begin{bmatrix} 1 \\ 25 \end{bmatrix}$$

• با در نظر گرفتن $\alpha=0.01$ خواهیم داشت:

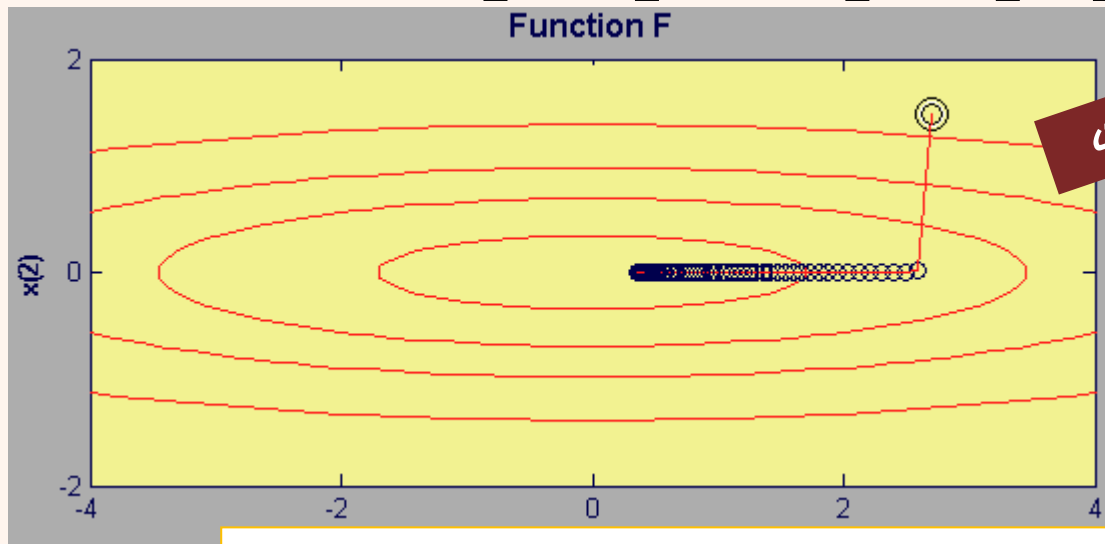
First iteration

$$x_1 = x_0 - \alpha g_0 = \begin{bmatrix} 0.5 \\ 0.5 \end{bmatrix} - 0.01 \begin{bmatrix} 1 \\ 25 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0.49 \\ 0.25 \end{bmatrix}$$

Second iteration

$$x_2 = x_1 - \alpha g_1 = \begin{bmatrix} 0.49 \\ 0.25 \end{bmatrix} - 0.01 \begin{bmatrix} 0.98 \\ 12.5 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0.4802 \\ 0.125 \end{bmatrix}$$

در صورت ادامگی روند خواهیم داشت

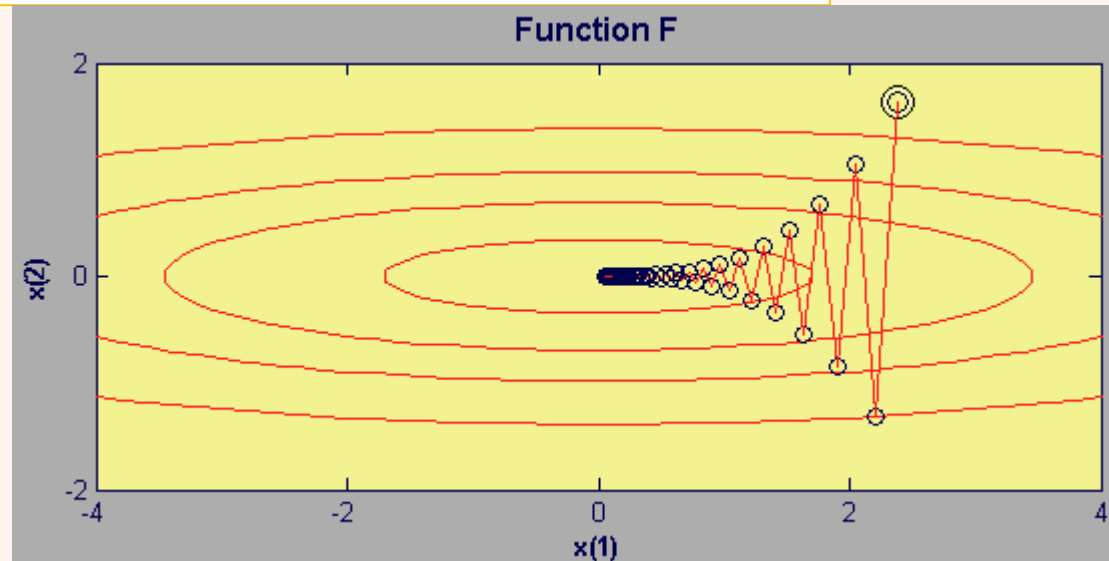

Trajectory for Steepest Descent with $\alpha = 0.01$

- اگر نرخ آموزش را بالا ببریم چیزی شبیه به شکل زیر خواهیم داشت:
- در این صورت نوسان بیشتری خواهیم داشت و ناپایداری بیشتری خواهد شد.

Trajectory for Steepest Descent with $\alpha = 0.035$

همواره جهت تخیرات بر مسیر عمود است
و این به دلیل استفاده از گرادیان است.

تمرین

$$F(\mathbf{x}) = x_1^2 + 2x_1x_2 + 2x_2^2 + x_1$$

$$\mathbf{x}_0 = \begin{bmatrix} 0.5 \\ 0.5 \end{bmatrix} \quad \alpha = 0.1$$

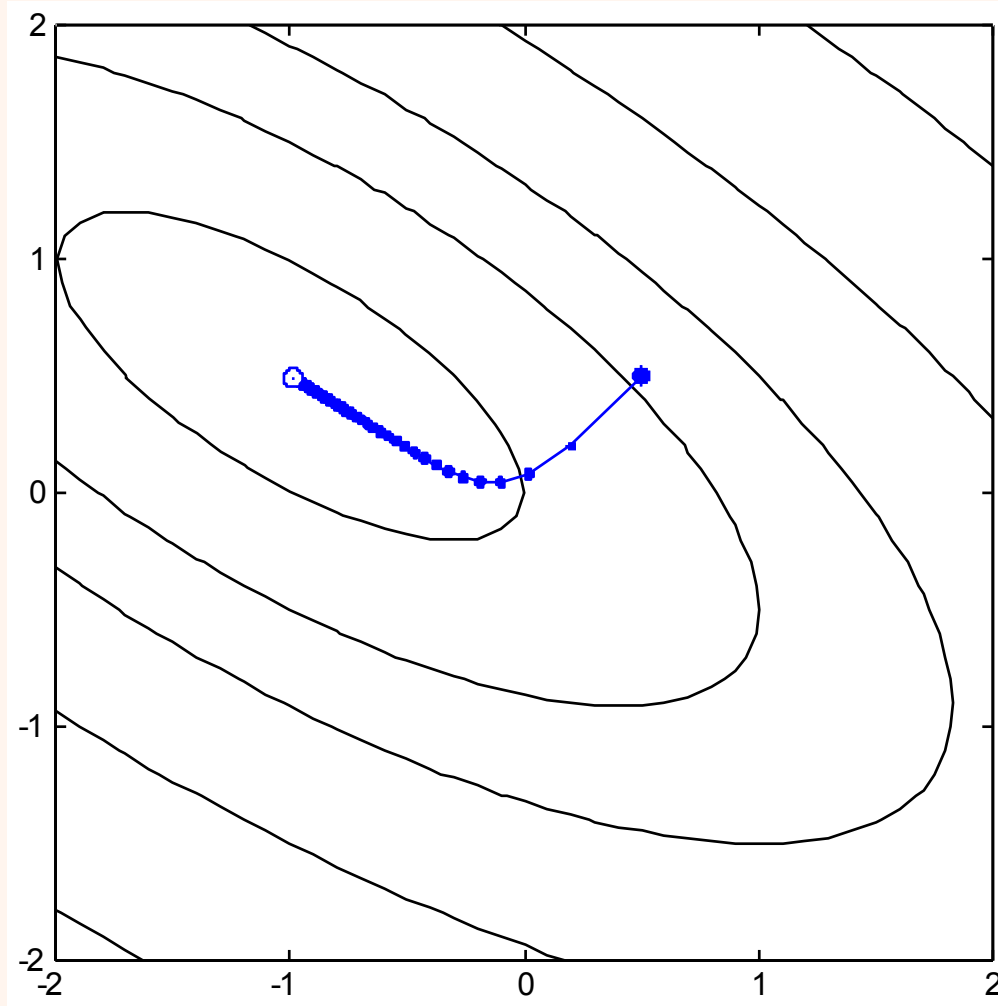
$$\nabla F(\mathbf{x}) = \begin{bmatrix} \frac{\partial}{\partial x_1} F(\mathbf{x}) \\ \frac{\partial}{\partial x_2} F(\mathbf{x}) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 2x_1 + 2x_2 + 1 \\ 2x_1 + 4x_2 \end{bmatrix} \quad \mathbf{g}_0 = \nabla F(\mathbf{x})|_{\mathbf{x} = \mathbf{x}_0} = \begin{bmatrix} 3 \\ 3 \end{bmatrix}$$

$$\mathbf{x}_1 = \mathbf{x}_0 - \alpha \mathbf{g}_0 = \begin{bmatrix} 0.5 \\ 0.5 \end{bmatrix} - 0.1 \begin{bmatrix} 3 \\ 3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0.2 \\ 0.2 \end{bmatrix}$$

$$\mathbf{x}_2 = \mathbf{x}_1 - \alpha \mathbf{g}_1 = \begin{bmatrix} 0.2 \\ 0.2 \end{bmatrix} - 0.1 \begin{bmatrix} 1.8 \\ 1.2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0.02 \\ 0.08 \end{bmatrix}$$

نمودار

$$F(\mathbf{x}) = \frac{1}{2} \mathbf{x}^T \mathbf{A} \mathbf{x} + \mathbf{d}^T \mathbf{x} + c$$

$$\nabla F(\mathbf{x}) = \mathbf{A} \mathbf{x} + \mathbf{d}$$

$$\mathbf{x}_{k+1} = \mathbf{x}_k - \alpha \mathbf{g}_k = \mathbf{x}_k - \alpha (\mathbf{A} \mathbf{x}_k + \mathbf{d}) \longrightarrow \mathbf{x}_{k+1} = \underbrace{[\mathbf{I} - \alpha \mathbf{A}]}_{\text{linear dynamic system}} \mathbf{x}_k - \alpha \mathbf{d}$$

پایداری وابسته به مقادیر ویژهی این ماتریس است

$(\lambda_i$ - eigenvalue of $\mathbf{A})$

$$[\mathbf{I} - \alpha \mathbf{A}] \mathbf{z}_i = \mathbf{z}_i - \alpha \mathbf{A} \mathbf{z}_i = \mathbf{z}_i - \alpha \lambda_i \mathbf{z}_i = \underbrace{(1 - \alpha \lambda_i)}_{\text{Eigenvalues of } [\mathbf{I} - \alpha \mathbf{A}]} \mathbf{z}_i$$

Eigenvalues of $[\mathbf{I} - \alpha \mathbf{A}]$.

با فرض آن که دارای که مینم مطلوب با

$$|(1 - \alpha \lambda_i)| < 1 \longrightarrow \alpha < \frac{2}{\lambda_i} \longrightarrow \alpha < \frac{2}{\lambda_{max}}$$

مثال

- با اعمال این مساله بر مثال قبلی برآنیه
بیشترین میزان نرخ آموزش مجاز را محاسبه کنید

$$F(x) = x_1^2 + 25x_2^2$$

- همان‌گونه که مشاهده می‌شود مثالی درجه دو
است پس Hessian Matrix به صورت زیر خواهد
بود:

$$A = \begin{bmatrix} 2 & 0 \\ 0 & 50 \end{bmatrix}$$

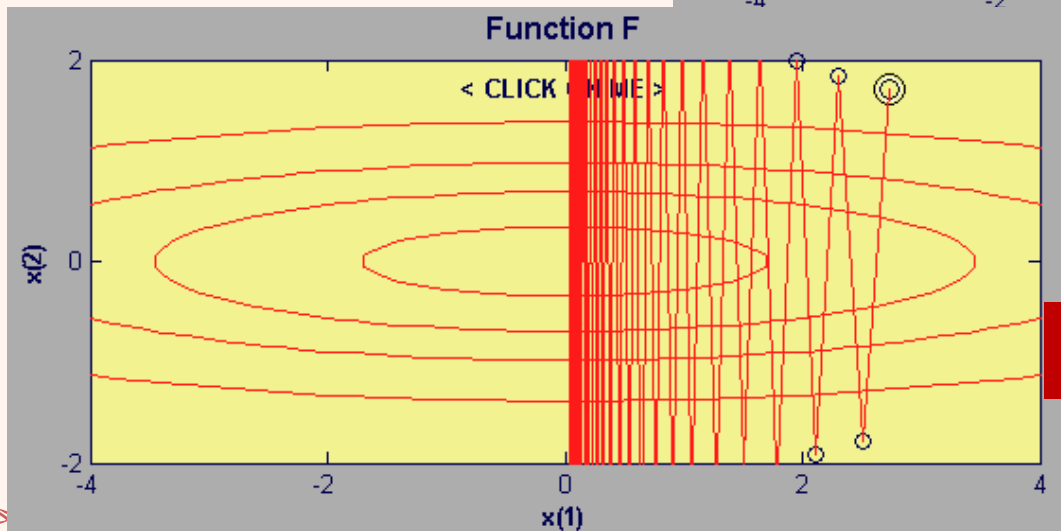
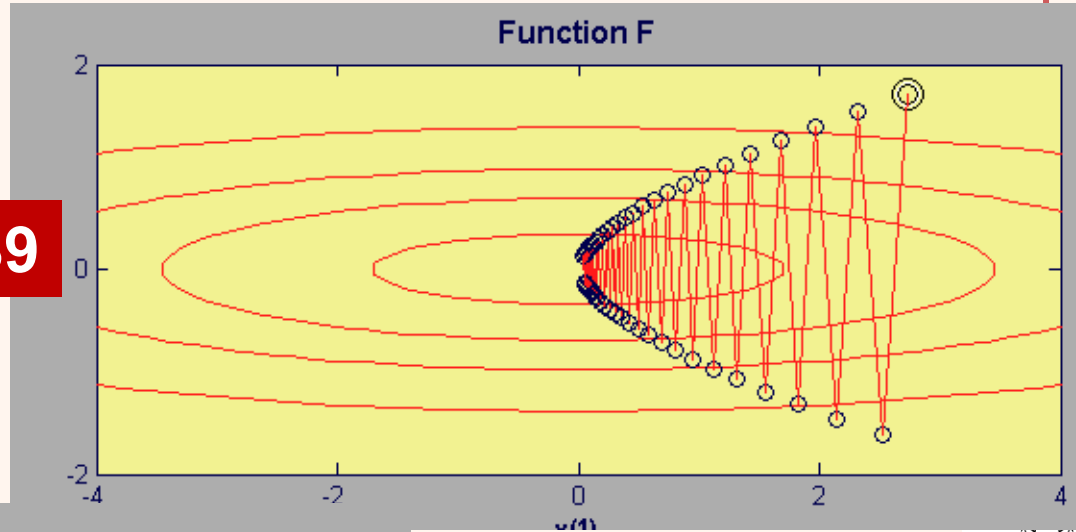
- پس برای مقادیر ویژه داریم:
 $\{(\lambda_1 = 2), \left(z_1 = \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \end{bmatrix}\right)\}, \{(\lambda_2 = 50), \left(z_2 = \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \end{bmatrix}\right)\}$

مثال-ادامه

- پس بیشترین میزان نرخ آموزش از رابطه‌ی زیر به دست می‌آید:
$$\alpha < \frac{2}{\lambda_{\max}} = \frac{2}{50} = 0.04$$

$\alpha=0.039$

$\alpha=0.041$

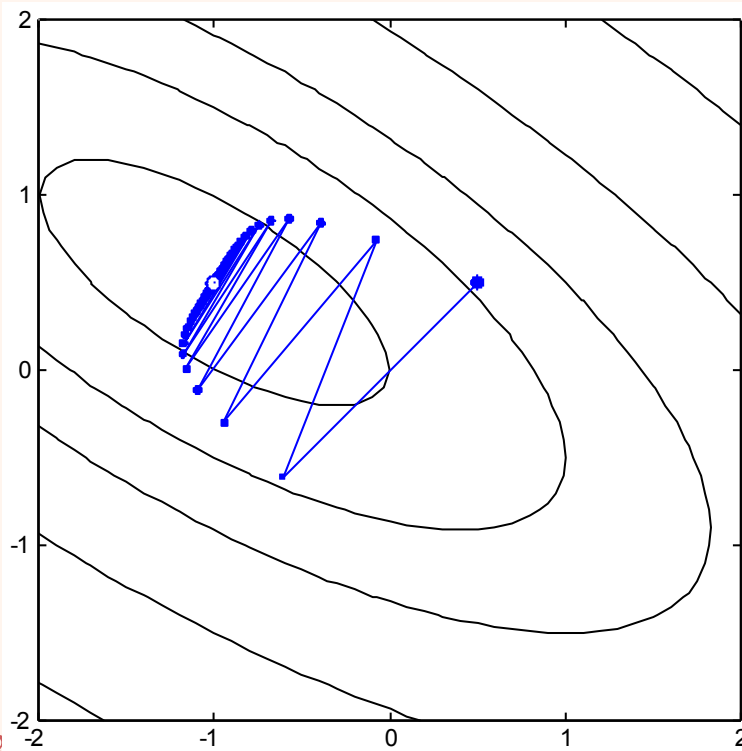
تمرین

$$F(\mathbf{x}) = x_1^2 + 2x_1x_2 + 2x_2^2 + x_1$$

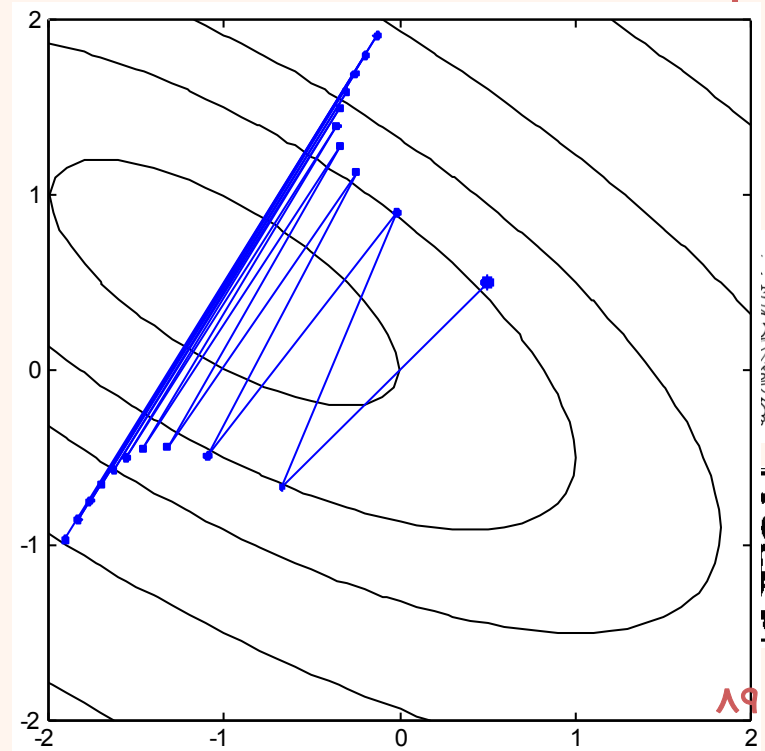
$$\mathbf{A} = \begin{bmatrix} 2 & 2 \\ 2 & 4 \end{bmatrix} \quad \left\{ (\lambda_1 = 0.764), \left(\mathbf{z}_1 = \begin{bmatrix} 0.851 \\ -0.526 \end{bmatrix} \right) \right\}, \left\{ \lambda_2 = 5.24, \left(\mathbf{z}_2 = \begin{bmatrix} 0.526 \\ 0.851 \end{bmatrix} \right) \right\}$$

$$\alpha < \frac{2}{\lambda_{max}} = \frac{2}{5.24} = 0.38$$

$\alpha = 0.37$

$\alpha = 0.39$

- در مورد انتخاب نرخ آموزش به صورت افقی پیش از این صحبت شد.
- راه دیگر انتخاب نرخ آموزش به گونه‌ای است که عبارت زیر مینیمم شود:

$$F(\mathbf{x}_k + \alpha_k \mathbf{p}_k)$$

- برای این منظور لازم است در راستای $\mathbf{p}_k$ جستجویی صورت پذیرد.
- برای توابع درجه‌ی دوم می‌توان راه حلی تحلیلی ارائه نمود:

$$\frac{d}{d\alpha_k}(F(\mathbf{x}_k + \alpha_k \mathbf{p}_k)) = \nabla F(\mathbf{x})^T \Big|_{\mathbf{x} = \mathbf{x}_k} \mathbf{p}_k + \alpha_k \mathbf{p}_k^T \nabla^2 F(\mathbf{x}) \Big|_{\mathbf{x} = \mathbf{x}_k} \mathbf{p}_k$$

تنظیم نرخ یادگیری (ادامه...)

$$\frac{d}{d\alpha_k}(F(\mathbf{x}_k + \alpha_k \mathbf{p}_k)) = \nabla F(\mathbf{x})^T \Big|_{\mathbf{x} = \mathbf{x}_k} \mathbf{p}_k + \alpha_k \mathbf{p}_k^T \nabla^2 F(\mathbf{x}) \Big|_{\mathbf{x} = \mathbf{x}_k} \mathbf{p}_k$$

در نتیجه

$$\alpha_k = - \frac{\nabla F(\mathbf{x})^T \Big|_{\mathbf{x} = \mathbf{x}_k} \mathbf{p}_k}{\mathbf{p}_k^T \nabla^2 F(\mathbf{x}) \Big|_{\mathbf{x} = \mathbf{x}_k} \mathbf{p}_k} = - \frac{\mathbf{g}_k^T \mathbf{p}_k}{\mathbf{p}_k^T \mathbf{A}_k \mathbf{p}_k}$$

که در آن

$$\mathbf{A}_k \equiv \nabla^2 F(\mathbf{x}) \Big|_{\mathbf{x} = \mathbf{x}_k}$$

مثال

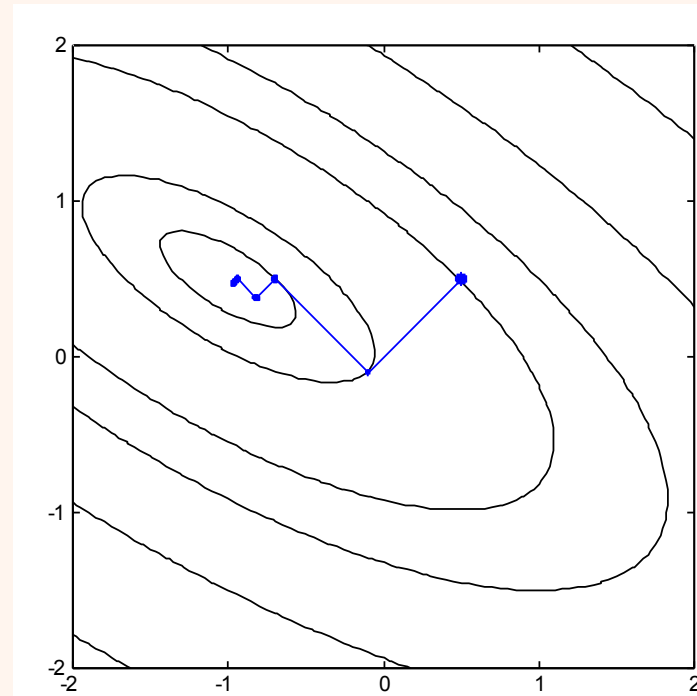
$$F(\mathbf{x}) = \frac{1}{2} \mathbf{x}^T \begin{bmatrix} 2 & 2 \\ 2 & 4 \end{bmatrix} \mathbf{x} + [1 \ 0] \mathbf{x} \quad \mathbf{x}_0 = \begin{bmatrix} 0.5 \\ 0.5 \end{bmatrix}$$

$$\nabla F(\mathbf{x}) = \begin{bmatrix} \frac{\partial}{\partial x_1} F(\mathbf{x}) \\ \frac{\partial}{\partial x_2} F(\mathbf{x}) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 2x_1 + 2x_2 + 1 \\ 2x_1 + 4x_2 \end{bmatrix}$$

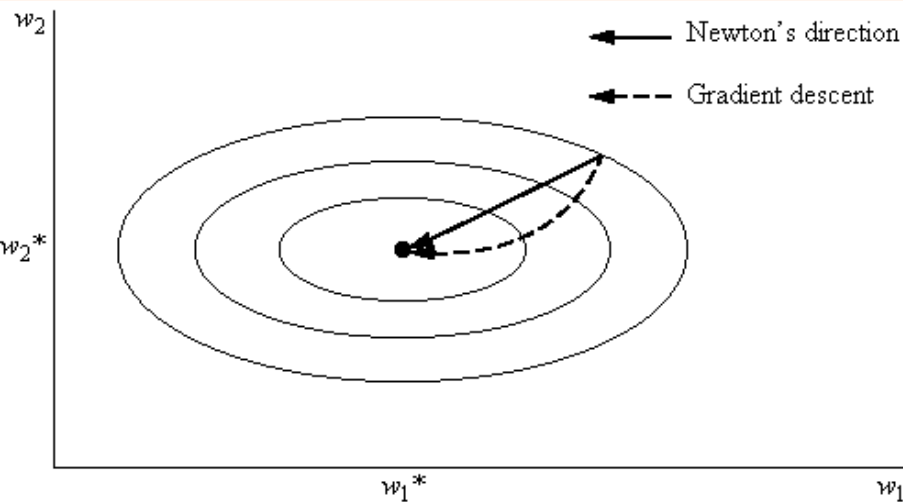
$$\mathbf{p}_0 = -\mathbf{g}_0 = -\nabla F(\mathbf{x}) \Big|_{\mathbf{x} = \mathbf{x}_0} = \begin{bmatrix} -3 \\ -3 \end{bmatrix}$$

$$\alpha_0 = -\frac{\begin{bmatrix} 3 & 3 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} -3 \\ -3 \end{bmatrix}}{\begin{bmatrix} -3 & -3 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 2 & 2 \\ 2 & 4 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} -3 \\ -3 \end{bmatrix}} = 0.2$$

$$\mathbf{x}_1 = \mathbf{x}_0 - \alpha_0 \mathbf{g}_0 = \begin{bmatrix} 0.5 \\ 0.5 \end{bmatrix} - 0.2 \begin{bmatrix} 3 \\ 3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -0.1 \\ -0.1 \end{bmatrix}$$

روش نیوتن

در ریاضیات از روش نیوتن جهت یافتن ریشه عبارت ریاضی به وسیله الگوریتمی تکراری استفاده می‌شود.

در مسأله‌ی بهینه‌سازی از این الگوریتم برای یافتن نقاط مانا (Stationary Point) به گونه‌ای که مشتق را صفر کند، استفاده می‌شود.

در این حالت با شروع از نقطه‌ی x_0 به دنبال نقطه‌ی x^* هستیم به گونه‌ای که $f'(x^*)=0$

روش نیوتن

- در بسط سری تیلور با استفاده از روابط زیر خواهیم داشت:

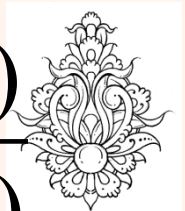
$$\Delta x = x_{k+1} - x_k$$

$$f_T(x_k + \Delta x) \approx f(x_k) + f'(x_k)\Delta x + \frac{1}{2}f''(x_k)\Delta x^2$$

- با مشتق گرفتن از رابطه‌ی فوق و قرار دادن آن برابر با صفر داریم:

$$f'(x_k) + f''(x_k)\Delta x = 0 \quad \rightarrow \quad \Delta x = -\frac{f'(x_k)}{f''(x_k)}$$

$$x_{k+1} = x_k - \frac{f'(x_k)}{f''(x_k)} \quad k = 0, 1, \dots$$

روش نیوتن

$$f_T(x_k + \Delta x) = f(x_k) + f'(x_k)\Delta x + \frac{1}{2}f''(x_k)\Delta x^2$$

• در نمایش برداری داریم:

$$F(\mathbf{x}_{k+1}) = F(\mathbf{x}_k + \Delta \mathbf{x}_k) \approx F(\mathbf{x}_k) + \mathbf{g}_k^T \Delta \mathbf{x}_k + \frac{1}{2} \Delta \mathbf{x}_k^T \mathbf{A}_k \Delta \mathbf{x}_k$$

سرک نیلور مرتبندی ۲

با مشتق گرفتن از این تقریب و قرار دادن رابطه برابر با صفر، نقطه‌ی
مانا را بیابیم:

$$\mathbf{g}_k + \mathbf{A}_k \Delta \mathbf{x}_k = \mathbf{0}$$

$$\Delta \mathbf{x}_k = -\mathbf{A}_k^{-1} \mathbf{g}_k$$

$$\mathbf{x}_{k+1} = \mathbf{x}_k - \mathbf{A}_k^{-1} \mathbf{g}_k$$

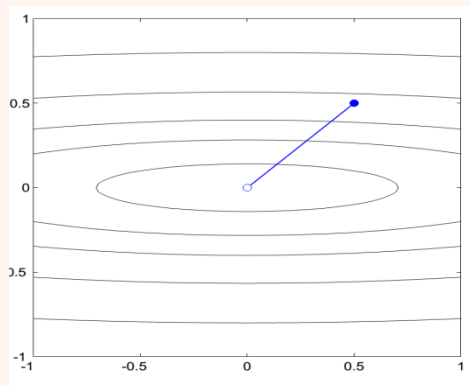

$$F(x) = x_1^2 + 25x_2^2$$

• با در نظر گرفتن $x_0 = \begin{bmatrix} 0.5 \\ 0.5 \end{bmatrix}$ خواهیم داشت:

$$\nabla F(x) = \begin{bmatrix} \frac{\partial}{\partial x_1} F(x) \\ \frac{\partial}{\partial x_2} F(x) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 2x_1 \\ 50x_2 \end{bmatrix} \quad \nabla^2 F(x) = \begin{bmatrix} 2 & 0 \\ 0 & 50 \end{bmatrix}$$

$$x_1 = \begin{bmatrix} 0.5 \\ 0.5 \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} 2 & 0 \\ 0 & 50 \end{bmatrix}^{-1} \begin{bmatrix} 1 \\ 25 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0.5 \\ 0.5 \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} 0.5 \\ 0.5 \end{bmatrix} = 0$$

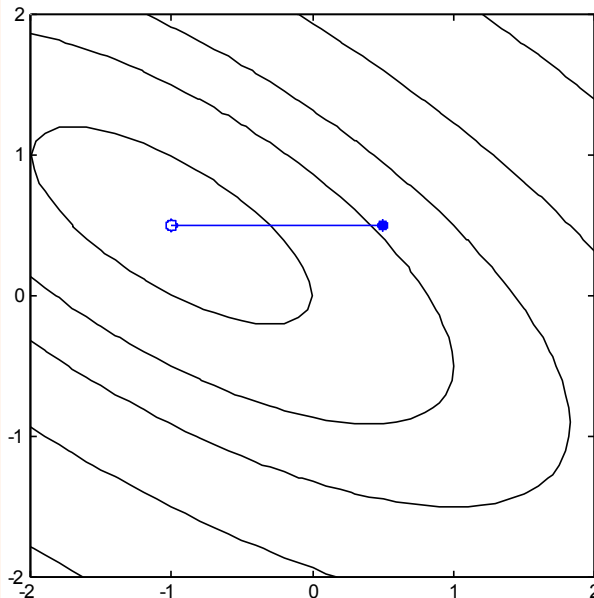
مثال ۲

$$F(\mathbf{x}) = x_1^2 + 2x_1x_2 + 2x_2^2 + x_1$$

$$\mathbf{x}_0 = \begin{bmatrix} 0.5 \\ 0.5 \end{bmatrix}$$

$$\nabla F(\mathbf{x}) = \begin{bmatrix} \frac{\partial}{\partial x_1} F(\mathbf{x}) \\ \frac{\partial}{\partial x_2} F(\mathbf{x}) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 2x_1 + 2x_2 + 1 \\ 2x_1 + 4x_2 \end{bmatrix} \quad \mathbf{g}_0 = \nabla F(\mathbf{x})|_{\mathbf{x} = \mathbf{x}_0} = \begin{bmatrix} 3 \\ 3 \end{bmatrix} \quad \mathbf{A} = \begin{bmatrix} 2 & 2 \\ 2 & 4 \end{bmatrix}$$

$$\mathbf{x}_1 = \begin{bmatrix} 0.5 \\ 0.5 \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} 2 & 2 \\ 2 & 4 \end{bmatrix}^{-1} \begin{bmatrix} 3 \\ 3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0.5 \\ 0.5 \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} 1 & -0.5 \\ -0.5 & 0.5 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 3 \\ 3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0.5 \\ 0.5 \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} 1.5 \\ 0 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -1 \\ 0.5 \end{bmatrix}$$

Quadratic Termination

مشکلات روش نیوتن

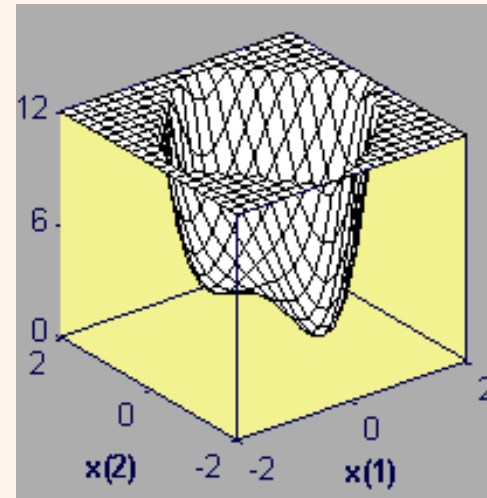
- این روش نیاز به محاسبه ماتریس **معکوس** Hessian دارد.
- ممکن است در شرایطی این ماتریس **معکوس پذیر** نباشد.
- هنگامی که تابع خطا (کارایی)، درجهی دو نباشد، تضمینی مبنی بر **همگرایی** وجود نخواهد داشت.

همگرایی

- در صورتی که تابع هزینه (کارایی) درجه‌ی دوم نباشد، با استفاده از روش نیوتن نمی‌توان همگرایی روش را تضمین کرد.
- در این صورت، همگرایی وابسته به تابع هزینه و حتی مدس اولیه است.

$$F(\mathbf{x}) = (x_2 - x_1)^4 + 8x_1x_2 - x_1 + x_2 + 3$$

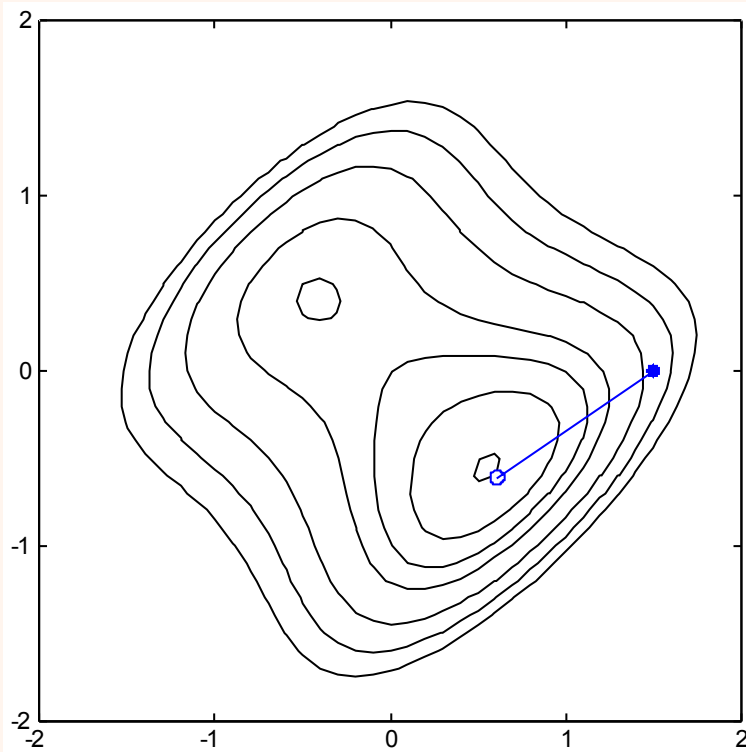

شرایط اولیه متفاوت

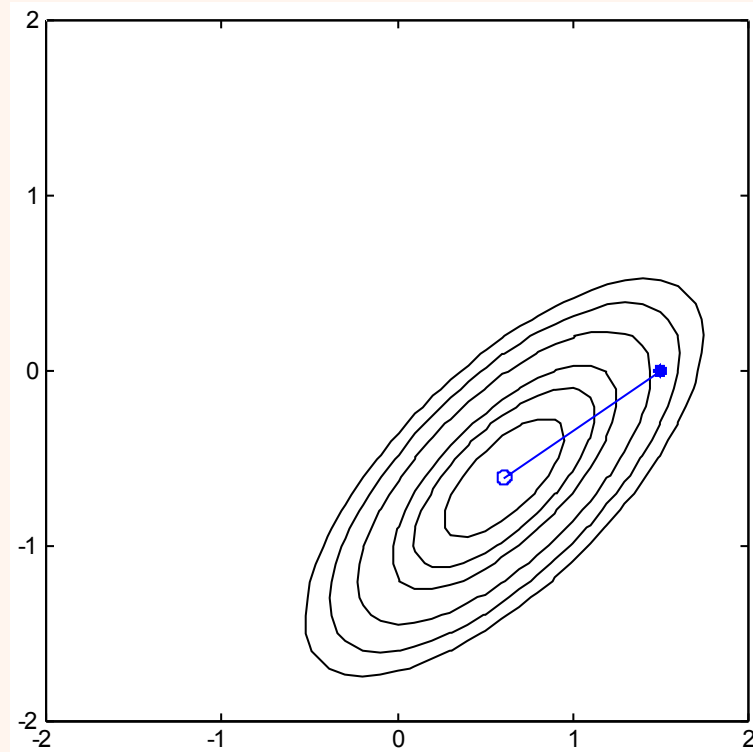
$$F(\mathbf{x}) = (x_2 - x_1)^4 + 8x_1x_2 - x_1 + x_2 + 3$$

Stationary Points: $\mathbf{x}^1 = \begin{bmatrix} -0.42 \\ 0.42 \end{bmatrix}$ $\mathbf{x}^2 = \begin{bmatrix} -0.13 \\ 0.13 \end{bmatrix}$ $\mathbf{x}^3 = \begin{bmatrix} 0.55 \\ -0.55 \end{bmatrix}$

$F(\mathbf{x})$

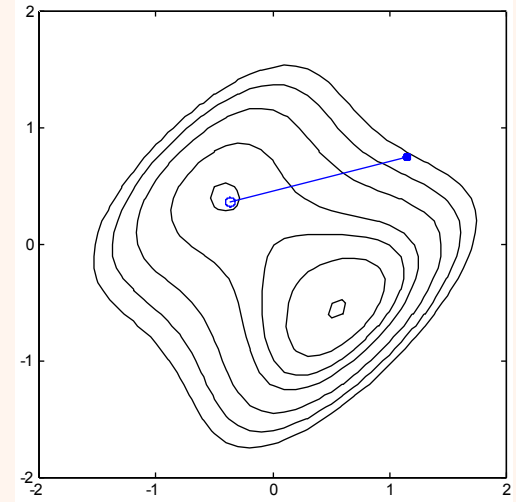
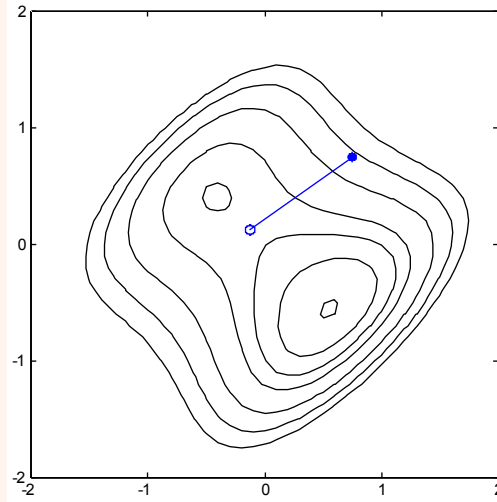
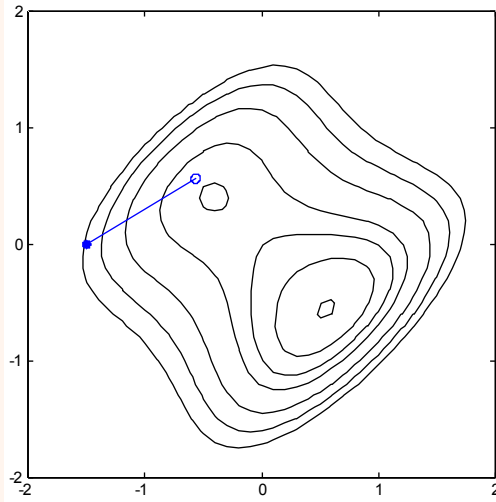
$F_2(\mathbf{x})$

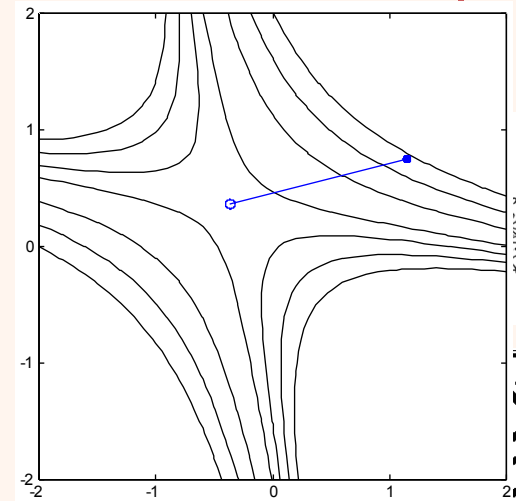
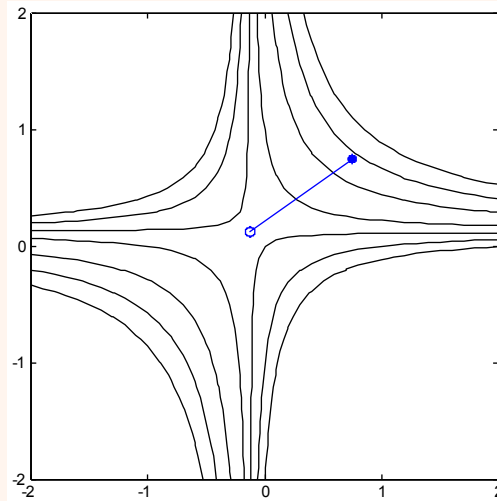
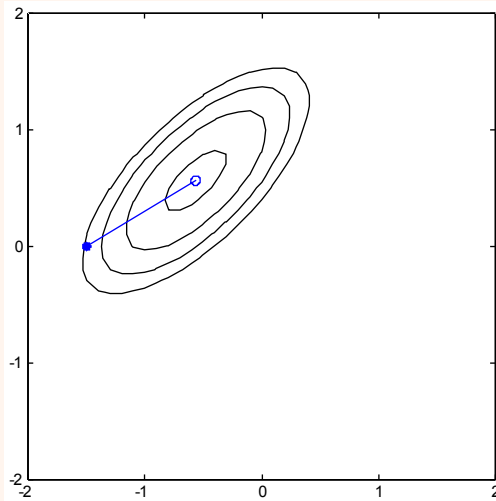
در گام نخست، نقطه‌ی مینیمم پیدا نشد.

شرایط اولیه متفاوت

$F(\mathbf{x})$

$F_2(\mathbf{x})$

$X = \{w \text{ and } b \text{ of layer } 1, w \text{ and } b \text{ of layer } 2, \dots\}$

• در روش عادی B.P داشتیم:

$$X_{k+1} = X_k - \mu \nabla F_k(x)$$

• در روش نیوتن داریم:

$$X_{k+1} = X_k - A_k^{-1} g_k$$

تابع معیار خطا

$$F_k(X) = \sum_{i=1}^M e_i^2(k)$$

• که در آن

$$g_k = \nabla F_k(x) \Big|_{x=x_k}$$

$$A_k = \nabla^2 F_k(x) \Big|_{x=x_k}$$

$X = \{w \text{ and } b \text{ of layer 1, } w \text{ and } b \text{ of layer 2, } \dots\}$

تابع معیار خطا

$$F_k(x) = \sum_{i=1}^M e_i^2(k)$$

$$= E_k^T(X) E_k(X)$$

$$E_k(X) = [e_1 \ e_2 \ \dots \ e_M]^T$$

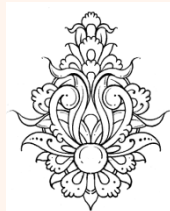
$$[\nabla F(x)]_{x_j} = \frac{\partial F(x)}{\partial x_j}$$

$$= 2 \sum_{i=1}^M e_i(x) \cdot \frac{\partial e_i(x)}{\partial x_j}$$

$$\nabla F(x) = 2J^T(x) E(X)$$

$$J(X) = \begin{bmatrix} \frac{\partial e_1(x)}{\partial x_1} & \dots & \frac{\partial e_1(x)}{\partial x_p} \\ \vdots & & \vdots \\ \frac{\partial e_M(x)}{\partial x_1} & \dots & \frac{\partial e_M(x)}{\partial x_p} \end{bmatrix}$$

ماتریس ژاکوبی

محاسبه مشتق دوم

$$\frac{\partial F(x)}{\partial x_j} = 2 \sum_{i=1}^M e_i(x) \cdot \frac{\partial e_i(x)}{\partial x_j}$$

$$\left[\nabla^2 F(x) \right]_{x_k, j} = \frac{\partial^2 F(x)}{\partial x_k \partial x_j} = \frac{\partial}{\partial x_k} \left[\frac{\partial F(x)}{\partial x_j} \right]$$

$$= 2 \sum_{i=1}^M \left[\frac{\partial e_i(x)}{\partial x_k} \cdot \frac{\partial e_i(x)}{\partial x_j} + e_i(x) \cdot \frac{\partial^2 e_i(x)}{\partial x_k \partial x_j} \right]$$

$$\nabla^2 F(X) = 2J^T(X)J(X) + 2S(X)$$

$$S(X) = \sum_{i=1}^M e_i(x) \cdot \frac{\partial^2 e_i(x)}{\partial x_k \partial x_j}$$

$S(X)$ معمولاً بسیار کوچک است به همین دلیل در محاسبات می‌توان از آن صرف‌نظر کرد

$$\nabla^2 F(X) = 2J^T(X)J(X)$$

در این صورت متد را **Gauss-Newton** گویند

• در روش نیوتن داشتهیم

$$X_{k+1} = X_k - A_k^{-1} g_k$$

$$g_k = \nabla F_k(x) \Big|_{x=x_k} \longrightarrow \nabla F(X) = 2J^T(x)E(X)$$

$$A_k = \nabla^2 F_k(x) \Big|_{x=x_k} \longrightarrow \nabla^2 F(X) = 2J^T(X)J(X)$$

برای مناسبی رابطه‌ی مذکور تنها از مشتق اول استفاده می‌شود

Gauss-Newton

$$X_{k+1} = X_k - \left[2J^T(X)J(X) \right]^{-1} \cdot 2J^T(x)E(X)$$

آیا این ماتریس همواره معکوس پذیر است؟

Levenberg-Marquadt

$$X_{k+1} = X_k - \underbrace{\left[2J^T(X)J(X) \right]^{-1}}_{H_k} \cdot 2J^T(x)E(X)$$

- در این روش به جای استفاده از H_k از ماتریس G_k استفاده می‌شود.

$$G_k = H_k + \mu_k I$$

بسیار کوچک

- اگر $\mu=0$ باشد روش نیوتن است.

Levenberg-Marqualt

مقدار ویژه

یادآوری

$$Aq_i = \lambda_i q_i$$

بردار ویژه

$$\begin{aligned} Gq_i &= [H + \mu I]q_i \\ &= Hq_i + \mu q_i \\ &= \lambda_i q_i + \mu q_i \\ &= (\lambda_i + \mu)q_i \end{aligned}$$

فرض می‌کنیم H دارای مقادیر ویژه λ_i و بردارهای ویژه q_i باشد

G دارای مقادیر ویژه $\lambda_i + \mu$ و بردارهای ویژه q_i خواهد بود.

$$Gq_i = (\lambda_i + \mu)q_i$$

Levenberg-Marqualt

G دارای مقادیر ویژه $\mu + \lambda_i$ و بردارهای ویژه q_i است

$$Gq_i = (\lambda_i + \mu)q_i$$

- برای محکوس پذیری کافی است مقادیر ویژه ماتریس مثبت باشد.
- می توان آنقدر μ را تغییر داد تا مقادیر ویژه مثبت گردد.
- در روش نیوتن این مقدار ثابت و غیر قابل تغییر بود.

$$X_{k+1} = X_k - [2J^T(X_k)J(X_k) + \mu_k I]^{-1} \cdot 2J^T(X_k)E(X_k)$$

Levenberg-Marquadt

$$X_{k+1} = X_k - \left[2J^T(X_k)J(X_k) + \mu_k I \right]^{-1} \cdot 2J^T(X_k)E(X_k)$$

- می‌توان نشان داد، با افزایش میزان μ رابطه همانند زیر می‌شود:

$$X_{k+1} = X_k - \frac{1}{\mu_k} J^T(X_k)E(X_k) = X_k - \frac{1}{2\mu_k} \nabla F(X_k)$$

- معمولاً الگوریتم را با μ کوچک در حدود 0.01 شروع کرده در صورت کاهش خطا (موفقیت) با ضریب θ (در حدود ۱۰) کاهش می‌دهند.
- در صورت عدم موفقیت μ را با ضریب θ افزایش می‌دهند.

این روش برای شبکه‌های کوچک تعداد تکرارهای بسیار کمتری از BP دارد اما حجم محاسباتی آن بالا و زمان‌گیر است

Conjugate gradient

- در روش نیوتن احتیاج به محاسبه‌ی ماتریس Hessian داریم؛ در واقع محاسبه و ذخیره‌سازی مشتق دوه لازم است.
- هدف یافتن روشی است که **بدون نیاز به محاسبه‌ی مشتق دوه** همگرایی را افزایش دهد.
- از طرفی استفاده از steepest descent باعث حرکت زیزاگی به سمت مینیمم می‌شود.
- در صورتی که در راستای بردارهای ویژه‌ی ماتریس Hessian حرکت کنیم، می‌توان انتظار داشت که سرعت همگرایی افزایش یابد.

Conjugate gradient

$$F(\mathbf{x}) = \frac{1}{2}\mathbf{x}^T \mathbf{A}\mathbf{x} + \mathbf{d}^T \mathbf{x} + c$$

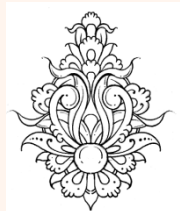
دو بردار نسبت به ماتریس $\mathbf{A}$ (که positive definite است)، conjugate نامیده می‌شوند:

$$\mathbf{p}_k^T \mathbf{A} \mathbf{p}_j = 0 \quad k \neq j$$

یک مجموعه از این بردارها، بردارهای ویژه‌ی ماتریس است. ثابت می‌شود در صورتی که جستجو در راستای مجموعه بردارهای conjugate باشد، می‌توان طی یک دور جستجو در راستای این بردارها به مینیمم مطلق رسید (برای توابع درجه‌ی دو).

$$\mathbf{z}_k^T \mathbf{A} \mathbf{z}_j = \lambda_j \mathbf{z}_k^T \mathbf{z}_j = 0 \quad k \neq j$$

در صورتی که ماتریس متقارن باشد، بردارهای ویژه‌ی آن متعامد است.

Conjugate gradient

$$\nabla F(\mathbf{x}) = \mathbf{Ax} + \mathbf{d}$$

$$\nabla^2 F(\mathbf{x}) = \mathbf{A}$$

تغییرات گرادیان در گام k -ام

$$\Delta \mathbf{g}_k = \mathbf{g}_{k+1} - \mathbf{g}_k = (\mathbf{Ax}_{k+1} + \mathbf{d}) - (\mathbf{Ax}_k + \mathbf{d}) = \mathbf{A}\Delta \mathbf{x}_k$$

که

$$\Delta \mathbf{x}_k = (\mathbf{x}_{k+1} - \mathbf{x}_k) = \alpha_k \mathbf{p}_k$$

$$\alpha_k \mathbf{p}_k^T \mathbf{A} \mathbf{p}_j = \Delta \mathbf{x}_k^T \mathbf{A} \mathbf{p}_j = \Delta \mathbf{g}_k^T \mathbf{p}_j = 0 \quad k \neq j$$

بدون نیاز به محاسبه بردار Hessian بردار conjugate مناسبه شد.
توجه داشته باشید که به یک مجموعه بردار conjugate نیاز است، در
واقع در گام k -ام به جهتی نیاز است که بر تمام جهتهای زیر عمود
باشد:

Conjugate gradient

- مرحله‌ی اول مشابه steepest decent است.

F تابع معیار فضا است

$$g_0 = \nabla F \Big|_{x=x(0)}$$

- Direction را به گونه‌ای انتخاب می‌کنیم که بر خلاف مشتق باشد.

$$p_0 = -g_0$$

- در هر iteration بردار p را به گونه‌ای محاسبه می‌کنیم که عمود بر تخییرات گرادیان واقع شود.

$$p_k = -g_k + \beta_k p_{k-1}$$

اثر گرادیان‌های قبلی

Gram-Schmidt Orthogonalization

Conjugate gradient

$$p_k = -g_k + \beta_k p_{k-1}$$

$$p_{k-1}^T A p_k = -p_{k-1}^T A g_k + \beta_k p_{k-1}^T A p_{k-1}$$

$$\beta_k p_{k-1}^T A p_{k-1} = p_{k-1}^T A g_k$$

$$\beta_k = \frac{p_{k-1}^T A g_k}{p_{k-1}^T A p_{k-1}}$$

با توجه به نیاز به ماتریس Hessian از این شیوه
نمی‌توان استفاده کرد

صفر

Conjugate gradient

- ضریب β_k می‌تواند از یکی از روش‌های زیر محاسبه گردد:

$$\Delta \mathbf{g}_{k-1}^T = (\mathbf{g}_k - \mathbf{g}_{k-1})^T$$

$$\beta_k = \frac{\Delta \mathbf{g}_{k-1}^T \mathbf{g}_k}{\Delta \mathbf{g}_{k-1}^T \mathbf{p}_{k-1}}$$

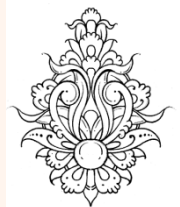
Hestenes and Steifel

$$\beta_k = \frac{\mathbf{g}_k^T \mathbf{g}_k}{\mathbf{g}_{k-1}^T \mathbf{g}_{k-1}}$$

Fletcher and Reeves

Polak and Ribiere

$$\beta_k = \frac{\Delta \mathbf{g}_{k-1}^T \mathbf{g}_k}{\mathbf{g}_{k-1}^T \mathbf{g}_{k-1}}$$

Conjugate gradient

• الگوریتم conjugate gradient به صورت خلاصه:

– جهت جستجوی اولیه را به گونه‌ای که بر جهت مشتق عمود

باشد در نظر می‌گیریم
 $p_0 = -g_0$

– مقدار α را که همان نرخ یادگیری است محاسبه می‌نماییم تا

رابطه‌ی زیر به دست آید، با توجه به این که این شیوه به نرخ

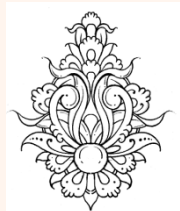
آموزش حساس است و نرخ آموزش نیز به ماتریس Hessian

وابسته است، برای تخمین این میزان از روش‌های تکرارشونده

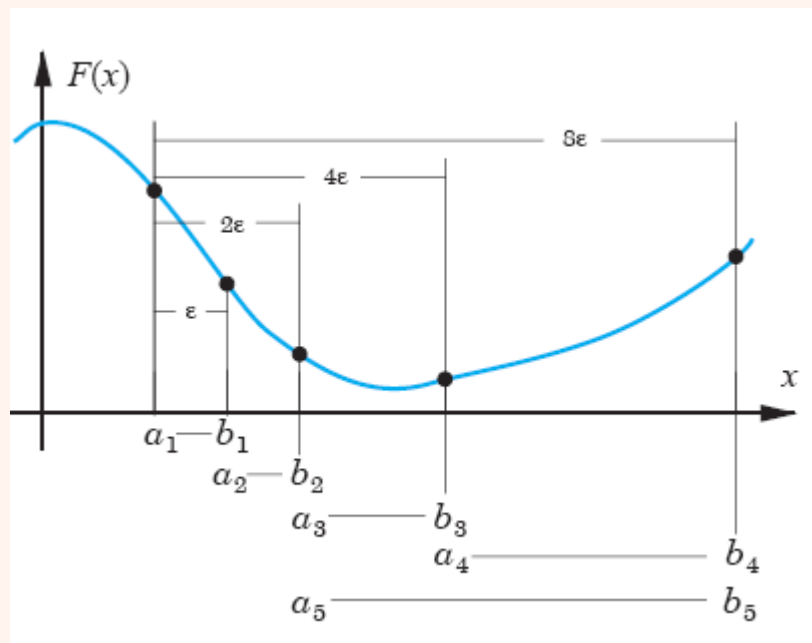
برای محاسبه‌ی نرخ آموزش استفاده می‌شود.

(For quadratic functions.)

$$x_{k+1} = x_k + \alpha_k p_k \quad \alpha_k = - \frac{\nabla F(\mathbf{x})^T \big|_{\mathbf{x}=\mathbf{x}_k} \mathbf{p}_k}{\mathbf{p}_k^T \nabla^2 F(\mathbf{x}) \big|_{\mathbf{x}=\mathbf{x}_k} \mathbf{p}_k} = - \frac{\mathbf{g}_k^T \mathbf{p}_k}{\mathbf{p}_k^T \mathbf{A}_k \mathbf{p}_k}$$

Conjugate gradient

- با محاسبه β مقدار زیر را که همان جهت بهینه‌ی جستجوست محاسبه می‌شود.

$$p_k = -g_k + \beta_k p_{k-1}$$

- اگر الگوریتم به همگرایی نرسید از گام دو دوباره شروع می‌کنیم.

مثال

$$F(\mathbf{x}) = \frac{1}{2}\mathbf{x}^T \begin{bmatrix} 2 & 2 \\ 2 & 4 \end{bmatrix} \mathbf{x} + [1 \ 0] \mathbf{x} \quad \mathbf{x}_0 = \begin{bmatrix} 0.5 \\ 0.5 \end{bmatrix}$$

$$\nabla F(\mathbf{x}) = \begin{bmatrix} \frac{\partial}{\partial x_1} F(\mathbf{x}) \\ \frac{\partial}{\partial x_2} F(\mathbf{x}) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 2x_1 + 2x_2 + 1 \\ 2x_1 + 4x_2 \end{bmatrix}$$

$$\mathbf{p}_0 = -\mathbf{g}_0 = -\nabla F(\mathbf{x})|_{\mathbf{x}=\mathbf{x}_0} = \begin{bmatrix} -3 \\ -3 \end{bmatrix}$$

$$\alpha_0 = -\frac{\begin{bmatrix} 3 & 3 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} -3 \\ -3 \end{bmatrix}}{\begin{bmatrix} -3 & -3 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 2 & 2 \\ 2 & 4 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} -3 \\ -3 \end{bmatrix}} = 0.2$$

$$\mathbf{x}_1 = \mathbf{x}_0 - \alpha_0 \mathbf{g}_0 = \begin{bmatrix} 0.5 \\ 0.5 \end{bmatrix} - 0.2 \begin{bmatrix} 3 \\ 3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -0.1 \\ -0.1 \end{bmatrix}$$

مثال-ادامه

$$\mathbf{g}_1 = \nabla F(\mathbf{x}) \Big|_{\mathbf{x} = \mathbf{x}_1} = \begin{bmatrix} 2 & 2 \\ 2 & 4 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} -0.1 \\ -0.1 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0.6 \\ -0.6 \end{bmatrix}$$

$$\beta_1 = \frac{\mathbf{g}_1^T \mathbf{g}_1}{\mathbf{g}_0^T \mathbf{g}_0} = \frac{\begin{bmatrix} 0.6 & -0.6 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 0.6 \\ -0.6 \end{bmatrix}}{\begin{bmatrix} 3 & 3 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 3 \\ 3 \end{bmatrix}} = \frac{0.72}{18} = 0.04$$

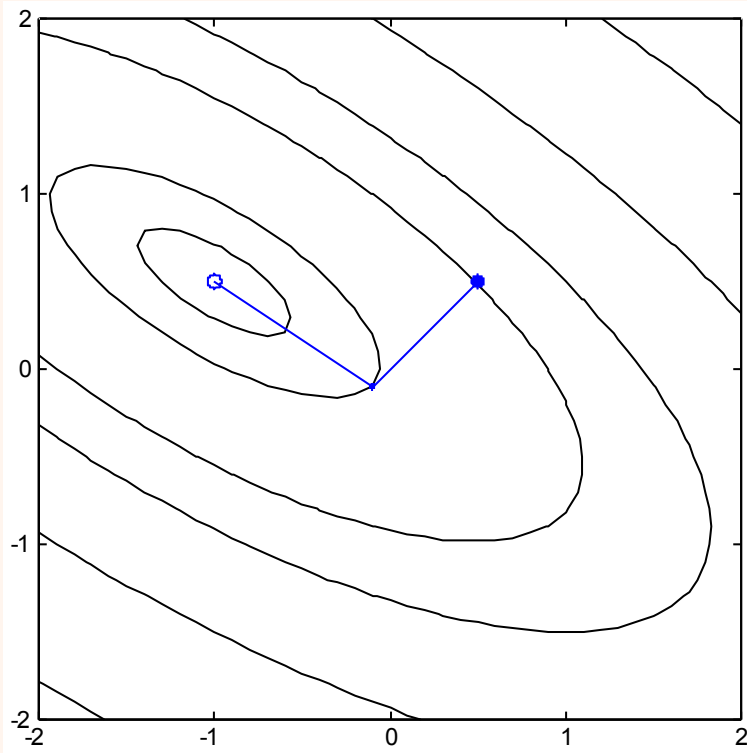
$$\mathbf{p}_1 = -\mathbf{g}_1 + \beta_1 \mathbf{p}_0 = \begin{bmatrix} -0.6 \\ 0.6 \end{bmatrix} + 0.04 \begin{bmatrix} -3 \\ -3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -0.72 \\ 0.48 \end{bmatrix}$$

$$\alpha_1 = -\frac{\begin{bmatrix} 0.6 & -0.6 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} -0.72 \\ 0.48 \end{bmatrix}}{\begin{bmatrix} -0.72 & 0.48 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 2 & 2 \\ 2 & 4 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} -0.72 \\ 0.48 \end{bmatrix}} = -\frac{-0.72}{0.576} = 1.25$$

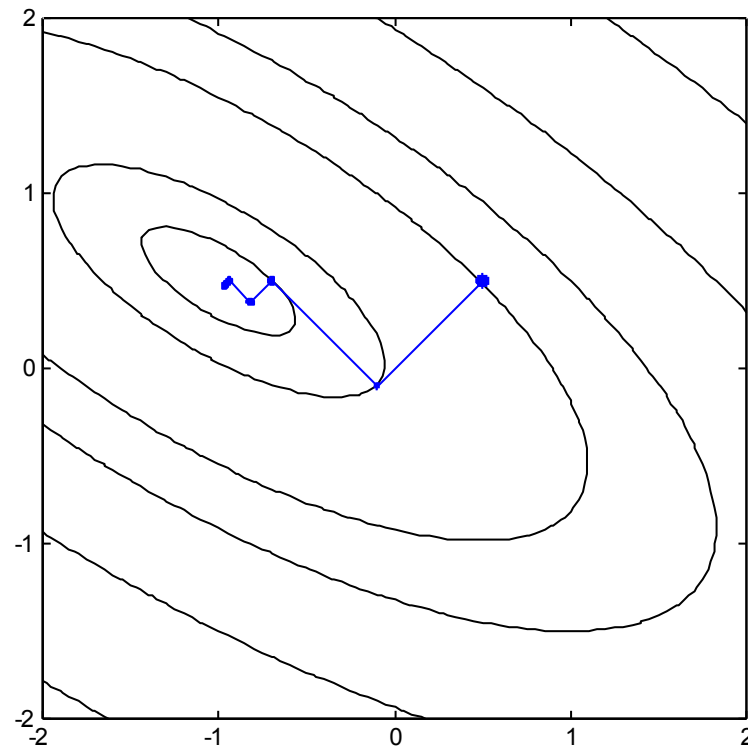

$$\mathbf{x}_2 = \mathbf{x}_1 + \alpha_1 \mathbf{p}_1 = \begin{bmatrix} -0.1 \\ -0.1 \end{bmatrix} + 1.25 \begin{bmatrix} -0.72 \\ 0.48 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -1 \\ 0.5 \end{bmatrix}$$

Conjugate Gradient

Steepest Descent

تازشک
بهبهشت